

UCHWAŁA NR XXXIV/242/21
RADY POWIATU WŁOSZCZOWSKIEGO
z dnia 30 grudnia 2021 r.

w sprawie przyjęcia „Powiatowego Programu Działań na rzecz Osób Niepełnosprawnych Powiatu Włoszczowskiego na lata 2022-2028”

Na podstawie art. 4 ust. 1 pkt 5 oraz art. 32 ust. 1 ustawy z 5 czerwca 1998 roku o samorządzie powiatowym (tekst jednolity Dz. U. z 2020 r. poz. 920; Dz. U. z 2021 r. poz. 1038, poz. 1834) oraz art. 35 a ust. 1 ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 roku o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnieniu osób niepełnosprawnych (tekst jednolity Dz. U. z 2021 r. poz. 573) Rada Powiatu uchwala, co następuje:

§ 1. Przyjmuje się Powiatowy Program Działań na rzecz Osób Niepełnosprawnych Powiatu Włoszczowskiego na lata 2022-2028 w brzmieniu stanowiącym załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Zarządowi Powiatu.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący
Rady Powiatu Włoszczowskiego

Zbigniew Matyskiewicz

UZASADNIENIE

Zgodnie z art. 35a ust.1 pkt. 1 ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 roku o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnieniu osób niepełnosprawnych (t.j. Dz. U. z 2021r. poz. 573) do zadań powiatu należy opracowywanie i realizacja, zgodnych z powiatową strategią dotyczącą rozwiązywania problemów społecznych, powiatowych programów działań na rzecz osób niepełnosprawnych w związku z tym Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie we Włoszczowie przygotowało Powiatowy Program Działań na rzecz Osób Niepełnosprawnych Powiatu Włoszczowskiego na lata 2022-2028.

W wyniku przeprowadzonego postępowania w zakresie konsultacji społecznych kierowanych do mieszkańców Powiatu Włoszczowskiego w dniach od 26 listopada 2021 r. do 10 grudnia 2021 r. nie wpłynęły żadne uwagi, propozycje lub opinie dotyczące projektu tegoż Programu.

W związku z powyższym podjęcie niniejszej uchwały jest zasadne.

Załącznik
do Uchwały Nr XXXIV/242/21
Rady Powiatu Włoszczowskiego
z dnia 30 grudnia 2021 r.

***Powiatowy Program Działań
na rzecz
Osób Niepełnosprawnych
Powiatu Włoszczowskiego
na lata 2022-2028***

POWIATOWE CENTRUM POMOCY RODZINIE WE WŁOSZCZOWIE

Spis treści

Rozdział I Charakterystyka Powiatu Włoszczowskiego	4
1.1 Położenie geograficzne Powiatu Włoszczowskiego	4
1.2 Struktura demograficzna Powiatu Włoszczowskiego.....	6
1.3 Charakterystyka miast i gmin powiatu.....	6
1.4 Infrastruktura społeczna.....	13
1.4.1 Oświata i wychowanie.....	13
1.4.2 Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna we Włoszczowie.....	15
1.4.3. Bezpieczeństwo zdrowotne.....	17
Rozdział II Osoby niepełnosprawne w województwie świętokrzyskim	18
Rozdział III Niepełnosprawni w powiecie włoszczowskim	22
3.1 Charakterystyka ogólna	22
3.2 Dane Powiatowego Zespołu ds. Orzekania o Stopniu Niepełnosprawności za okres 2017-2020	24
Rozdział IV Diagnoza problemów osób niepełnosprawnych Powiatu Włoszczowskiego	34
4.1. Świadczenia w ramach rehabilitacji społecznej i zawodowej	34
4.2 Ośrodki Pomocy Społecznej.....	54
4.3 Powiatowy Urząd Pracy	56
4.4 Organizacje pozarządowe	62
4.5. Analiza SWOT	64
Rozdział V Kierunki, cel strategiczny i cele operacyjne	69

Wprowadzenie

Program działań na rzecz osób niepełnosprawnych w swych założeniach nawiązuje do Standardowych Zasad Wyrównywania Szans Osób Niepełnosprawnych ONZ i Konwencji Praw Osób Niepełnosprawnych ONZ jako głównych dokumentów sytuujących kwestię niepełnosprawności w kategorii praw człowieka, a regulacje z nią związane w kategorii polityki antydyskryminacyjnej. Oznacza to, że poprawa sytuacji niepełnosprawnych mieszkańców Powiatu Włoszczowskiego może nastąpić wyłącznie poprzez zagwarantowanie realizacji ich praw we wszystkich sferach życia jednostki oraz zagwarantowanie im pełnego uczestnictwa w życiu społecznym, co stanowi cel główny programu.

Oznacza to także m.in., że „systemy organizacji społeczeństwa i środowiska: usługi, działania, informacja i dokumentacja, są powszechnie dostępne (...) zwłaszcza dla osób niepełnosprawnych”, zaś „potrzeby każdej jednostki są jednakowo ważne i muszą stanowić podstawę planowania w społeczeństwie oraz, że wszystkie zasoby muszą być wykorzystane w taki sposób, aby zapewnić każdej jednostce równe szanse uczestnictwa”, a „osoby niepełnosprawne mają prawo do pozostania we własnym środowisku lokalnym i w nim otrzymywania wsparcia w ramach normalnych struktur edukacyjnych, opieki zdrowotnej, zatrudnienia i usług społecznych”. (Standardowe Zasady Wyrównywania Szans Osób Niepełnosprawnych ONZ).

Przyjęcie takich założeń zobowiązuje do podjęcia działań ukierunkowanych na:

1. Podniesienie poziomu świadomości społeczeństwa na temat osób niepełnosprawnych oraz budowanie pozytywnego wizerunku osoby niepełnosprawnej i jej miejsca w społeczeństwie,
2. Zapewnienie skutecznej pomocy medycznej i usług rehabilitacyjnych oraz zagwarantowanie wsparcia w środowisku, z uwzględnieniem dostępu do środków pomocniczych i sprzętu w celu osiągnięcia i utrzymywania przez osoby z niepełnosprawnością optymalnego poziomu funkcjonowania, samodzielności i niezależności życiowej,
3. Zagwarantowanie środowiska wolnego od barier architektonicznych w przestrzeni publicznej i miejscu zamieszkania, barier w dostępie do środków transportu oraz w dostępie do informacji i środków komunikacji międzyludzkiej,
4. Zagwarantowanie edukacji podstawowej, średniej i wyższej, o charakterze włączającym dla niepełnosprawnych dzieci, młodzieży i dorosłych oraz pełne zaspokajanie specjalnych potrzeb edukacyjnych,
5. Wspieranie aktywności zawodowej osób niepełnosprawnych, w szczególności na otwartym rynku pracy oraz zapewnienie bezpieczeństwa socjalnego i środków utrzymania osobom niepełnosprawnym,

6. Zapewnienie możliwości uczestnictwa osób niepełnosprawnych w życiu publicznym, społecznym, sportowym, uprawiania sportu i korzystania z ogólnodostępnych form rekreacji oraz uczestnictwa w kulturze zarówno w charakterze odbiorcy jak i twórcy,

Stworzenie spójnego systemu wspierania osób niepełnosprawnych i ich rodzin jest niezbędne do osiągnięcia założonego celu głównego.

Konstruując niniejszy program uwzględniono zasadnicze dane diagnostyczne dotyczące wielkości środowiska osób niepełnosprawnych, z uwzględnieniem ich sytuacji zawodowej i społecznej oraz potrzeby niepełnosprawnej społeczności lokalnej. Program ma charakter ramowy i ma na celu wspomaganie osób niepełnosprawnych, a ponadto jest niezbędnym dokumentem do pozyskiwania środków pozabudżetowych na realizację założonych celów z Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych oraz funduszy europejskich.

Do skutecznej realizacji zamierzonych celów niezbędna będzie współpraca władz powiatowych, gminnych, organizacji pozarządowych oraz innych instytucji działających na rzecz osób niepełnosprawnych mogących wspierać realizację programu merytorycznie i finansowo, z uwzględnieniem problemów, zasobów i specyfiki poszczególnych jednostek.

Rozdział I Charakterystyka Powiatu Włoszczowskiego

1.1 Położenie geograficzne Powiatu Włoszczowskiego

Powiat Włoszczowski położony jest w zachodniej części województwa świętokrzyskiego i zajmuje powierzchnię 907,86 km² (Rocznik Demograficzny 2019). W skład powiatu wchodzi 6 gmin:

- gmina Kluczewsko
- gmina Krasocin
- gmina Moskorzew
- gmina Radków
- gmina Secemin
- miasto i gmina Włoszczowa

Ośrodkiem powiatowym jest położone centralnie miasto Włoszczowa, skupiające funkcje usługowo-przemysłowe oraz administracyjne.

Położenie komunikacyjne sprawia, że blisko stąd do ośrodków przemysłowych i regionalnych: 62 km do Kielc, 75 km do Częstochowy, 125 km do Katowic, 130 km do Krakowa, 140 km do Łodzi, 210 km do Warszawy. Przez południowe krańce powiatu przebiega droga krajowa nr 78, łącząca Kielce z Częstochową i Katowicami. Główny węzeł dróg krajowych krzyżuje się w centrum powiatu - we Włoszczowie. Z tego miejsca drogą nr 785 można dojechać do Radomska, drogą nr 742 do Piotrkowa Trybunalskiego, drogą nr 786 do Kielc, drogą nr 742 do Jędrzejowa, drogą nr 786 do Częstochowy, a 795 do Katowic.

Powiat Włoszczowski graniczy z 6 innymi powiatami:

- od północy powiatem koneckim
- od północnego-wschodu powiatem kieleckim
- od południa i południowego-wschodu powiatem jędrzejowskim
- od zachodu powiatem zawierciańskim i częstochowskim (woj. śląskie)
- od północnego-zachodu powiatem radomszczańskim (woj. łódzkie).

Południkową i równoleżnikową rozciągłość powiatu określają współrzędne geograficzne: na północy 51°04'30" N, na południu 50°37'15" N, na wschodzie 20°14'35" E, na zachodzie 19°42'25" E. Rozciągłość południkowa wynosi zatem 27'25", a równoleżnikowa - 32'10". Powiat Włoszczowski wchodzi w skład prowincji Małopolskiej, pod prowincji Wyżyny Środkowo-Małopolskiej i markoregionu - Wyżyny Przedborskiej. Wyróżnia się tu pięć mezoregionów: Nieckę Włoszczowską (obejmującą zachodnią i środkową część powiatu – po obu stronach Pilicy), Pasma Przedborsko-Małoskie (jego środkowa i północno-wschodnia część znajduje się na terenie powiatu), Wzgórza Opoczyńskie i Wzgórza Łopuszańskie (obejmujące północny i północno -

wschodni fragment powiatu) oraz Płaskowyż Jędrzejowski (położony w południowo - wschodniej części powiatu i oddzielony od Niecki Włoszczowskiej rzeką Białą Nidą).

1.2 Struktura demograficzna Powiatu Włoszczowskiego

Powiat zamieszkuje ok. 45 059 mieszkańców (Statystyczne Vademecum Samorządowca 2019), co stanowi 3,7% ludności całego województwa świętokrzyskiego.

Tabela 11. Liczba ludności w powiecie z podziałem na gminy i płeć.

Wyszczególnienie	Ludność (w tys)		
	ogółem	mężczyźni	kobiety
Gmina Kluczewsko	5 197	2 641	2 556
Gmina Krasocin	10 620	5 373	5 247
Gmina Moskorzew	2 640	1 335	1 305
Gmina Radków	2 499	1 251	1 248
Gmina Secemin	4 811	2 406	2 405
Gmina Włoszczowa	19 292	9 533	9 759
Powiat Włoszczowski	45 059	22 539	22 520

Źródło: GUS, 31.XII.2019

https://www.polskawliczbach.pl/gmina_Wloszczowa

1.3 Charakterystyka miast i gmin powiatu

Powiat Włoszczowski pod względem administracyjnym składa się z 6 gmin:

- wiejskiej –Kluczewsko o powierzchni 136,87 km²,
- wiejskiej –Krasocin o powierzchni 192,79 km²,
- wiejskiej –Moskorzew o powierzchni 72,89 km²,
- wiejskiej –Radków o powierzchni 88,10 km²,
- wiejskiej –Secemin o powierzchni 162,60 km²,
- miejsko-wiejskiej –Włoszczowa o powierzchni 254,61km²,

Powiat wykonuje określone ustawami zadania publiczne o charakterze ponadgminnym w zakresie transportu zbiorowego i dróg publicznych. Sieć dróg na terenie Powiatu Włoszczowskiego obejmuje ogółem 726 974 mb, w tym:

- drogi krajowe - 9 859 mb

Nr 78 Siewierz-Jędrzejów - dł. 9 859 mb

- drogi wojewódzkie - 89 300 mb

Nr 742 Przyglów - Włoszczowa - Nagłowice - dł. 33000 mb

Nr 795 Secemin-Szczekociny - dł. 6700 mb

Nr 785 Ciężkowice-Żytno-Włoszczowa - dł. 12700 mb

Nr 786 Częstochowa - Św. Anna – Koniecpol - Włoszczowa - dł. 36900 mb

- drogi i ulice powiatowe - 372 228 mb
- drogi gminne - 255 587 mb

Gmina Włoszczowa - 53587 mb

Gmina Krasocin - 55720 mb

Gmina Radków - 21200 mb

Gmina Secemin - 30000 mb

Gmina Kluczewsko - 35000 mb

Gmina Moskorzew - 60080 mb.

Do dróg powiatowych zalicza się drogi, inne niż drogi krajowe i drogi wojewódzkie, stanowiące połączenie miast będących siedzibami powiatów z siedzibami gmin i siedzib gmin między sobą.

Gmina Włoszczowa

Gmina Włoszczowa liczy 19 292 mieszkańców (stan na 31.12.2019 Statystyczne Vademecum Samorządowca). Jej powierzchnia obejmuje 25 461 ha, z czego około 39% stanowią obszary leśne. Samo miasto odznacza się malowniczym usytuowaniem w północnej części Niecki Nidziańskiej (19°58' E - 50°51' N) i jest także siedzibą starostwa.

Gmina Włoszczowa znajduje się na terenie województwa świętokrzyskiego. Sąsiaduje ona:

- od północy z Gminą Kluczewsko,
- od północnego-wschodu w Gminą Krasocin,
- od południa z Gminą Radków,
- od południowego-zachodu z Gminą Secemin,
- od wschodu z Gminą Małogoszcz (Powiat Jędrzejowski),
- od zachodu z Gminą Koniecpol (Powiat Częstochowski - Województwo Śląskie)
- od zachodu z Gminą Żytno (Powiat Radomszczański - Województwo Łódzkie)

W skład gminy wchodzi sołectwa: Silpia Duża, Gościencin, Kurzelów, Jeżowice, Międzylesie, Danków Duży, Danków Mały, Łachów, Czarnca, Kąty, Kuzki, Motyczno, Wola Wiśniowa,

Nieznanowice, Konieczno, Ludwinów, Bebelno Wieś, Bebelno Kolonia, Rogienice, Boczkowice, Dąbie, Ogarka, Przygradów, Rząbiec, Wymysłów.

Infrastruktura

Głównym węzłem drogowym w gminie jest miasto Włoszczowa. Jest to węzeł dróg wojewódzkich o znaczeniu regionalnym, który stanowią następujące drogi wojewódzkie:

- Wojewódzka nr 742 Przyglów – Przedbórz – Włoszczowa – Nagłowicie, łączy gminę z Piotrkowem Trybunalskim i Jędrzejowem
- Wojewódzka nr 785 Ciężkowice – Żytno – Włoszczowa, łącząca gminę z Radomskiem
- Wojewódzka nr 786 Częstochowa – Koniecpol – Włoszczowa – Łopuszno, łącząca Częstochowę z Kielcami

Na transport kolejowy w Gminie Włoszczowa składa się linia kolejowa o znaczeniu międzyregionalnym tj. Centralna Magistrala Kolejowa (CMK), która przebiega przez środek gminy z północnego-wschodu na południowy-zachód, od strony zachodniej miasta Włoszczowa. Linia ta (nr krajowy 4), stanowiąca obiekt będący w zasobach kolejnictwa Unii Europejskiej (symbol E6 C65) aktualnie dostosowana jest do kursowania pociągów z prędkością od 200 do 250 km/h. Według ustaleń Unii Europejskiej stanowić ma w przyszłości połączenie państw skandynawskich z państwami leżącymi na południu Europy. Natomiast w skali kraju stanowi najdogodniejsze połączenie Warszawy z Katowicami, a także z Krakowem i Zakopanem. Obecnie pociągi kursują z prędkością 90 km/h – 120 km/h, zaś większość skrzyżowań na terenie gminy jest bezkolizyjna.

Drugą linią kolejową, zelektryfikowaną i dwutorową podobnie jak linia CMK, jest linia kolejowa Kielce – Częstochowa ze stacją we Włoszczowie i przystankiem w Czarncy.

Na terenie gminy Włoszczowa działalność gospodarczą prowadzi ogółem 1586 podmiotów zarejestrowanych w rejestrze REGON, w tym w sektorze przemysłowym 165, budowlanym 228 (GUS 2019: Statystyczne Vademecum Samorządowca).

Gmina jest terenem rolniczo-przemysłowym, w której przeważa przemysł. Lokalne rolnictwo jest bazą do rozwoju **przetwórstwa rolno-spożywczego**. Liderem na rynku jest Okręgowa Spółdzielnia Mleczarska Włoszczowa, producent szerokiego asortymentu wyrobów mleczarskich. Gospodarczy wizerunek gminy, poza tym tworzą **zakłady przemysłowe**. Dobrze rozwinięte i zróżnicowane w swojej strukturze gałęziowo-branżowej decydują o pozycji i rozwoju powiatu. Przedsiębiorstwa takie, jak: ZPUE S.A., OKRĘGOWA SPÓŁDZIELNIA MLECZARSKA WŁOSZCZOWA, EFFECTOR S.A., Zakład Betoniarski STRUNOBET - MIGACZ w Kuzkach cieszą się dużym uznaniem w kraju, jak i za granicą. We Włoszczowie prężnie działają również: Stacja Kontroli Pojazdów ROB-TRANS MICHAŁEK, Zakład Produkcji Drzewnej ARBOR, Przedsiębiorstwo

Wielobranżowe ELMEX, przewozy TRANS - BUS. Najliczniejszą grupę stanowią podmioty małej i średniej przedsiębiorczości, zajmujące się głównie handlem oraz świadczące szeroki wachlarz usług.

Gmina Kluczewsko

Gmina Kluczewsko jest gminą wiejską. Graniczy z gminą Krasocin, Włoszczowa, Przedbórz, Wielgomłyny, i Żytno. Jej powierzchnia zajmuje 136,87 km². Gmina stanowi 15,12% powierzchni powiatu. Siedziba gminy Kluczewsko leży na trasie Włoszczowa- Przedbórz, w dolinie Czarnej Włoszczowskiej na granicy Przedborskiego Parku Krajobrazowego. Jest dość słynną miejscowością z prowadzonej tam agroturystyki. Mieszkańcy gminy dysponują wolnymi lokalami, zapraszają chętnych na letnie pobyty w ramach agroturystyki. Gmina zlokalizowana jest przy rzece Pilicy, na której chętnie organizowane są spływy kajakowe. W 1999 roku Rada Gminy podjęła uchwałę w sprawie utworzenia i przejęcia służby zdrowia na terenie gminy. Gminny Ośrodek Zdrowia funkcjonuje prawidłowo, a szeroki asortyment usług medycznych jest dostępny dla mieszkańców gminy. Dzięki przejęciu przez Gminę służby zdrowia możliwe jest jej dofinansowanie. W roku 2003 po przejęciu Posterunku Policji w Dobromierzu i jego wyremontowaniu utworzono Wiejski Ośrodek Zdrowia w Dobromierzu. Na potrzeby ośrodka wykonany został podjazd dla osób niepełnosprawnych, zakupione zostały także urządzenia do diagnostyki medycznej. Gminny Ośrodek Zdrowia zabezpiecza w pełni podstawową opiekę medyczną mieszkańców gminy. Uchwałą Nr VIII/36/90 Gminnej Rady Narodowej w Kluczewsku z dnia 25 kwietnia 1990 został utworzony Ośrodek Pomocy Społecznej w Kluczewsku, który rozpoczął swoją działalność z dniem 1 czerwca 1990 roku. Funkcjonowanie tego ośrodka jest niezbędne dla mieszkańców gminy potrzebujących pomocy. Świadczy on usługi opiekuńcze, składki zdrowotne, zasiłki i pomoc w naturze, świadczenia rodzinne oraz inne formy pomocy. Łącznie każdego roku z pomocy społecznej korzysta około 200 rodzin oraz ze świadczeń rodzinnych ponad 500 rodzin. W roku 1998 została skomunalizowana Spółdzielnia Kółek Rolniczych i na bazie tej powstał Komunalny Usługowy Zakład Gospodarczy. W celu poprawy gospodarki odpadami zostały zlikwidowane wybudowane w 1992 roku przejściowe składowiska odpadów komunalnych w Kluczewsku, Dobromierzu, Januszewicach i Bobrowskiej Woli. W Kluczewsku został wybudowany gminny stadion sportowy, na którym rozgrywki prowadzi założony z inicjatywy Gminy – Gminny Klub Sportowy. Od 2002 roku wydawany jest Biuletyn Informacyjny – KURIER KLUCZEWSKA, który powstał w celu bieżącego informowania mieszkańców gminy o działaniach podejmowanych przez gminę oraz problemach i osiągnięciach jednostek organizacyjnych gminy.

Z inicjatywy gminy powstały także wydawnictwa takie jak „KLUCZEWSKO I OKOLICE”, „GMINA KLUCZEWSKO ZAPRASZA”, „POWIAT WŁOSZCZOWSKI WARTO POZNAĆ”.

Gmina Krasocin

Gmina Krasocin położona jest w zachodniej części woj. świętokrzyskiego. Jej powierzchnia wynosi 192,79 km². Zamieszkuje ją 10 620 osób. Funkcjonuje tutaj 26 jednostek osadniczych czyli sołectw. Siedzibą gminy jest Krasocin leżący na trasie Kielce-Włoszczowa. Od północnego wschodu gmina graniczy z Łopuszmem, od południowego wschodu z Małogoszczem, od południowego zachodu z Włoszczową, od północnego zachodu z Kluczewskiem, Słupią i Przedborzem. Granice gminy mają charakter naturalny i sztuczny. W jej zachodniej i północnej części biegną one wzdłuż rzek: Czarnej i Czarnej Strugi zwanej Felisówką, a także skrajem lasów. Pozostałe granice są sztuczne. Sieć dróg na obszarze gminy Krasocin jest zadowalająca. Przez jej teren przebiegają dwie linie drogowe. Jedna to linia Kielce-Częstochowa, która znajduje się południowej części. Druga linią, która przecina teren w północno-zachodniej części stanowi magistrala Śląsko-Bałtycka zwana CKM. Jest ona linią tranzytową i nie ma żadnego wpływu na życie gospodarcze okolicy.

Istotne znaczenie komunikacyjne mają dla gminy drogi II klasy prowadzące:

- od Kielc przez Mieczyn, Krasocin, Sułków do Włoszczowy

- z Włoszczowy przez Oleszno do Końskich
- z Krasocina przez Świdno do Oleszna
- z Krasocina przez Czostków do Ludyni
- od Krasocina przez Gruszczyn, Bukowę do Małogoszcza.

Drogi krajowe mają 15,5 km długości, wojewódzkie 109,3 km, gminne zaś 58 km. Są tu także drogi zakładowe o łącznej długości 4 km. Stan szlaków komunikacyjnych jest w miarę dobry. Dróg o nawierzchni bitumicznej jest 134 km, o nawierzchni tłuczniowej 14,7 km i naturalnych 37,3 km. W gminie funkcjonują 3 Gminne Ośrodki Zdrowia: w Bukowie, Olesznie i Krasocinie; 7 Szkół Podstawowych; Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej i wiele istotnych jednostek. Na terenie gminy Krasocin działalność gospodarczą prowadzi ogółem 1071 podmiotów zarejestrowanych w rejestrze REGON, w tym w sektorze przemysłowym 314, budowlanym 229, a w rolniczym 22 (GUS 2019: Statystyczne Vademecum Samorządowca). W gminie Krasocin korzysta się ze złóż wapieni jurajskich, które są podstawą funkcjonowania Zakładu Wapienniczego

LHOIST BUKOWA Sp. z o.o. oraz surowca piasku w Zakładzie Produkcji Silikatów LUDYNIA Sp. z o.o. Na terenie gminy funkcjonuje rozbudowany zakład drzewny Tartak Olczyk dający duże zatrudnienie dla mieszkańców gminy i nie tylko, cieszący się dużym uznaniem w kraju, jak i za granicą.

Gmina Moskorzew

Gmina Moskorzew położona jest w zachodniej części województwa świętokrzyskiego i wchodzi w skład Powiatu Włoszczowskiego. Od strony zachodniej graniczy z powiatem zawierciańskim województwa śląskiego. Od strony północnej z gminami: Secemin i Radków, od strony wschodniej z gminą Nagłowice, od południowej z gminą Słupia Jędrzejowska. Gmina Moskorzew zajmuje obszar 72,89 km². Użytki rolne zajmują 65,6% powierzchni, z czego na grunty orne przypada 54,5%, a na użytki zielone 11,6%. Lasy zajmują 27,8%. Zamieszkuje ją 2 640 mieszkańców. Przez terytorium gminy przebiega droga krajowa 78 z Chmielnika do przejścia granicznego w Chałupkach, od której odchodzi sieć dróg powiatowych:

- z Moskorzewa do Radkowa, Tarnawej Góry, Chebdzia
- z Chlewic do Sędziszowa, Kossowa

Przez obszar gminy nie przebiegają żadne linie kolejowe. Najbliższy dworzec kolejowy znajduje się w Sędziszowie.

Gmina stanowi 7,87% powierzchni powiatu. W skład gminy wchodzi 14 wsi, a 13 sołectw. Są to: Kolonia Chlewska, Chlewice, Chlewska Wola, Dalekie, Damiany, Dąbrówka, Chebdzie, Jadwigów, Lubachowy, Mękarzów, Moskorzew, Przybyszów, Tarnawa Góra i Perzyny. Na terenie gminy Moskorzew funkcjonują 2 Szkoły Podstawowe, Gminny Ośrodek Zdrowia w Moskorzewie oraz Punkt Lekarski w Chlewicach.

Na terenie gminy Moskorzew działalność gospodarczą prowadzi ogółem 166 podmiotów zarejestrowanych w rejestrze REGON, w tym w sektorze przemysłowym 21, budowlanym 35, a rolniczym 6 (GUS 2019: Statystyczne Vademecum Samorządowca).

Gmina Radków

Gmina Radków leży w zachodniej części województwa świętokrzyskiego, w powiecie włoszczowskim. Jej obszar o powierzchni 88,10 km² graniczy od zachodu z gminami Nagłowice i Oksa, a od północy z gminą Włoszczowa. Gmina Radków leży poza głównymi trasami komunikacyjnymi. Na południe od gminy przebiega droga główna jedno-jezdniowa (78) łącząca

Śląsk z Kielcami. Drogi drugorzędne łączą gminę z tą trasą w gminie Moskorzew w Moskorzewie i Chlewicach. Gmina ma połączenie autobusowe ze Szczekocinami, Włoszczową, Zawierciem, Częstochową i Kielcami. Odległość z Radkowa do Szczekocin wynosi 18 km, do Włoszczowy 21 km, do Kielc 70 km, do Częstochowy 77 km. Geograficznie gmina Radków znajduje się w zachodniej części makroregionu Wyżyny Małopolskiej i obejmuje dwa mezoregiony: Nieckę Włoszczowską i Płaskowyż Jędrzejowski. Jest położona w górnej części dorzecza rzeki Biała Nida oraz jej prawego dopływu - Kwilinki.

Przez obszar gminy nie przebiegają żadne linie kolejowe. Najbliższe dworce kolejowe znajdują się w Sędziszowie (trasa kolejowa z Kielc do Krakowa i Katowic) oraz we Włoszczowie (trasa kolejowa z Częstochowy i Zawiercia do Kielc). Na terenie gminy Radków działalność gospodarczą prowadzi ogółem 157 podmiotów zarejestrowanych w rejestrze REGON, w tym w sektorze przemysłowym 18, budowlanym 29, a rolniczym 11 (GUS 2019: Statystyczne Vademecum Samorządowca).

Na terenie gminy Radków istnieje wiele obiektów o charakterze sportowym: boiska do gry w piłkę nożną, siatkówkę, w tym także „plażówkę”, korty tenisowe, stadion. Wytyczone są turystyczne trasy rowerowe, które pozwalają połączyć aktywność sportową z poznawaniem dziedzictwa kulturowego i przyrodniczego regionu. Lasy, rzeki i stawy położone na terenie gminy stanowią doskonałe miejsce do obserwacji ptaków, grzybobrania i wędkarstwa oraz rozwoju agroturystyki.

Gmina Secemin

Gmina Secemin położona jest w zachodniej części województwa świętokrzyskiego i Powiatu Włoszczowskiego. Najbliższe większe miasta w pobliżu Secemina: Kielce, Zawiercie, Częstochowa. Teren gminy położony jest w mazoregionie Niecki Włoszczowskiej, która wchodzi w skład Wyżyny Przedborskiej. Od zachodu graniczy z gminą Koniecpol, od północy z gminą Włoszczowa, od wschodu z gminą Radków i Moskorzew, a od południa z gminą Szczekociny.

Ważne drogi komunikacyjne przechodzące przez gminę:

- droga wojewódzka nr786 Kielce-Częstochowa
- droga wojewódzka nr 795 Kielce-Katowice
- linie kolejowe PKP: CMK Zawiercie-Radzice
Kielce-Częstochowa
Kozłów-Koniecpol

Obszar gminy wynosi 162,60 km², podzielony jest na 22 sołectwa i zamieszkuje 4 811 mieszkańców. Regionalnym centrum władzy samorządowej i siedzibą władz gminy jest miejscowość Secemin.

Na terenie gminy Secemin działalność gospodarczą prowadzi ogółem 261 podmiotów zarejestrowanych w rejestrze REGON, w tym w sektorze przemysłowym 31, budowlanym 56, a rolniczym 16 (GUS 2019: Statystyczne Vademecum Samorządowca).

1.4 Infrastruktura społeczna

1.4.1 Oświata i wychowanie

Powiat Włoszczowski prowadzi trzy Zespoły Szkół Ponadpodstawowych:

- **I Liceum Ogólnokształcące im. gen. Władysława Sikorskiego**
ul. Wiśniowa 12, 29-100 Włoszczowa
- **Zespół Szkół Nr 2 im. Hetmana Stefana Czarnieckiego**
ul. Koniecpolska 40, 29-100 Włoszczowa
- **Zespół Szkół Nr 3 im. Stanisława Staszica**
ul. Wiśniowa 23, 29- 100 Włoszczowa

W ramach struktury organizacyjnej zespołów funkcjonują wszystkie, przewidziane ustawą o systemie oświaty, typy szkół ponadpodstawowych. Utworzona sieć szkół daje możliwość kształcenia się młodzieży i dorosłym w sposób jedno lub wieloetapowy. Oferta edukacyjna umożliwia podjęcie nauki absolwentom szkół podstawowych, szkół zasadniczych, a także absolwentom szkół średnich w szkołach policealnych.

Kierunki kształcenia, zawody i profile kształcenia ogólnozawodowego ustalane są corocznie na rok szkolny po rozpoznaniu zainteresowań i preferencji edukacyjnych ubiegających się chętnych, z uwzględnieniem możliwości uwarunkowanych posiadaną bazą dydaktyczną poszczególnych zespołów.

Licea ogólnokształcące prowadzą kształcenia w oddziałach o różnym nachyleniu profilowym, tj.: humanistyczno-językowym, językowym, biomedycznym, matematyczno-przyrodniczym, matematyczno-fizyczno-informatycznym, psychologiczno-społecznym, sportowo-militarnym, pożarniczo-ratowniczym czy policyjno-prawnym.

W technikach dla młodzieży prowadzi się kształcenie w zawodach technik: przetwórstwa mleczarskiego, informatyk, ekonomista, logistyk, technolog żywienia, mechanik, elektryk, hotelarstwa, budowlaniictwa, geodezji, technik reklamy, ochrony środowiska. Szkoła policealna kształci w zawodzie technika informatyka. Branżowa szkoła I stopnia kształci uczniów - młodocianych pracowników, w zawodach: elektryk, stolarz, mechanik pojazdów samochodowych,

ślusarz, cukiernik, operator maszyn i urządzeń przemysłu spożywczego, fryzjer, rzeźnik - wędliniarz i piekarz.

W szkołach funkcjonują od roku szkolnego 2004/2005, w pełnym zakresie gabinety pedagogów szkolnych, zabezpieczając w ten sposób bieżącą pomoc pedagogiczną dla młodzieży szkolnej, ich rodziców lub opiekunów oraz wspomagają wychowawców i nauczycieli w pracy wychowawczej i opiekuńczej. W celu poszerzenia tej pomocy, szczególnie w zakresie wyboru ścieżki zawodowej ucznia, od roku szkolnego 2005/2006 w zespołach prowadzących kształcenie zawodowe zostały utworzone stanowiska doradcy zawodowego. W szkołach prowadzone są gabinety higieny szkolnej, których głównym zadaniem jest prowadzenie profilaktyki w zakresie ochrony zdrowia wśród młodzieży.

Młodzież uczęszczająca do szkół ponadpodstawowych ma możliwość zamieszkania w internatach dysponującymi **80** i **102** miejscami, a także może korzystać z posiłków w stołówkach prowadzonych w tych internatach.

Na terenie Włoszczowy funkcjonuje zespół szkół niepublicznych Zakład Doskonalenia Zawodowego. ZDZ oferuje kompleksowe usługi edukacyjne, na które składają się:

- szkoły dla młodzieży i dorosłych,
- kwalifikacyjne kursy zawodowe dla dorosłych,
- szkolenia współfinansowane ze środków Unii Europejskiej w ramach EFS,
- egzaminy potwierdzające kwalifikacje na tytuł robotnika i mistrza w zawodzie.

W szkołach ZDZ we Włoszczowie młodzież kształci się w Technikum Zawodowym, a dorośli w Liceum Ogólnokształcącym, Uzupełniającym Liceum Ogólnokształcącym, a także Technikum Uzupełniającym oraz Szkole Policealnej. Uczniowie wyjeżdżają na praktyki zagraniczne organizowane w krajach unijnych w ramach programu Leonardo da Vinci. Uczestniczą również w wielu zajęciach pozalekcyjnych, wycieczkach i licznych konkursach naukowych, artystycznych i sportowych.

ZDZ organizuje kursy i szkolenia w różnych zawodach i specjalnościach (blisko 500 własnych programów nauczania). Jest to szansa zdobycia atrakcyjnego zawodu lub podniesienia kwalifikacji, a także uzyskania świadectw, dyplomów, zaświadczeń lub wymaganych prawem uprawnień oraz możliwość otrzymania tytułu czeladnika i mistrza w zawodzie. Ważnym atutem jednostki szkoleniowej są także kursy organizowane ze środków Unii Europejskiej. Udział środków UE sprawia, że uczestnicy nie ponoszą kosztów przeszkolenia

1.4.2 Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna we Włoszczowie

Poradnia jest placówką świadcząca specjalistyczną pomoc dla dzieci i młodzieży, rodziców i opiekunów, nauczycieli i wychowanków oraz potrzebujących pomocy i wsparcia. Znajdują w niej zatrudnienie psychologowie, pedagodzy, logopedzi i terapeuci oraz prowadzona jest działalność diagnostyczna, terapeutyczna, profilaktyczna, edukacyjna, jak również w zakresie doradztwa zawodowego. Każdy zgłaszający się do Poradni może liczyć na specjalistyczną pomoc, wysłuchanie i wsparcie, dyskrecję i poufność oraz atrakcyjne formy pracy. Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna obejmuje swoim zasięgiem sześć gmin: Włoszczowa, Radków, Moskorzew, Secemin, Krasocin, Kluczewsko, a realizacja zadań dotyczy wszystkich szczebli kształcenia, czyli: dzieci w wieku od 0-3, przedszkoli, szkół podstawowych i szkół ponadpodstawowych.

Zakres pracy i niektórych zadań poradni obejmuje m. in. wydawanie opinii w sprawach:

- osiągnięcia gotowości szkolnej przez dzieci w wieku 6 lat, które odbywają roczne przygotowanie przedszkolne poza przedszkolem albo oddziałem przedszkolnym, wcześniejszego przyjęcia dziecka do szkoły oraz odroczenia rozpoczęcia spełniania przez dziecko obowiązku szkolnego,
- zwolnienia ucznia z wadą słuchu lub głęboką dysleksją rozwojową z nauki drugiego języka obcego oraz dostosowania wymagań edukacyjnych wynikających z programu nauczania do indywidualnych potrzeb psychofizycznych i edukacyjnych ucznia, u którego stwierdzono zaburzenia i odchylenia rozwojowe lub specyficzne trudności w uczeniu się,
- udzielania zezwolenia na indywidualny program lub tok nauki oraz udzielenia zezwolenia na zatrudnienie młodocianych, którzy nie ukończyli szkoły podstawowej, osób nie mających 16 lat, które nie ukończyły szkoły podstawowej,
- objęcia dziecka pomocą psychologiczno-pedagogiczną w przedszkolu w formie, zajęć dydaktyczno-wyrównawczych np. zajęć korekcyjno-kompensacyjnych, zajęć logopedycznych, zajęć socjoterapeutycznych i wiele innych.

Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna wydaje również orzeczenia i opinie o potrzebie kształcenia specjalnego dzieci i młodzieży niepełnosprawnych oraz niedostosowanych społecznie oraz orzeczenia o potrzebie indywidualnego nauczania.

W latach 2017-2020 w Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej dokonano:

- diagnoz psychologicznych – **1 264**
- diagnoz pedagogicznych – **1 354**
- diagnoz logopedycznych – **562**
- badań lekarskich – **401**

Wydano opinie w sprawach: wczesnego wspomaganie rozwoju, odroczenia obowiązku szkolnego, dostosowania wymagań edukacyjnych, dostosowania warunków i form sprawdzianu przeprowadzonego na zakończenie klasy VI szkoły podstawowej oraz egzaminów: gimnazjalnego i maturalnego, objęcia dziecka pomocą psychologiczno-pedagogiczną w szkole lub placówce i inne. Razem wydano 720 opinii oraz 23 opinie WWR. Wydano 224 orzeczeń do kształcenia specjalnego i 140 orzeczeń do nauczania indywidualnego. Pracownicy poradni prowadzili także szeroko rozumianą działalność dotyczącą wsparcia dla nauczycieli, rodziców i wychowawców w postaci zajęć warsztatowych, prelekcji, wykładów i innych form pracy.

1.4.3. Bezpieczeństwo zdrowotne

Mieszkańców Powiatu Włoszczowskiego w zakresie udzielania świadczeń zdrowotnych i promocji zdrowia obsługują następujące placówki zdrowia:

Gmina	Nazwa ośrodka	Adres
Włoszczowa	Zespół Opieki Zdrowotnej we Włoszczowie	Ul. Żeromskiego 28 29-100 Włoszczowa
	Zdzisław Ogonek Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „Nowe Życie”	Ul. Mleczarska 11 29-100 Włoszczowa
	Luiza Jaszewska-Chalastra Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej Przychodnia Rodzinna „Zdrowie”	Ul. Mleczarska 11 29-100 Włoszczowa
	Zespół Placówek Lecznictwa Ambulatoryjnego Caritas Diecezji Kieleckiej w Kielcach	Ul. Mleczarska 11 29-100 Włoszczowa
	NZOZ „NOVOMED”	Os. Broniewskiego 20 29-100 Włoszczowa Ul. Wiśniowa 27 29-100 Włoszczowa
Krasocin	Gminny Zakład Opieki Zdrowotnej - Krasocin	Ul. 1 Maja 8 29-105 Krasocin
	Ośrodek Zdrowia w Olesznie	Ul. Kielecka 17 Oleszno 29-105 Krasocin
	Ośrodek Zdrowia w Bukowie	Ul. Kielecka 1 Bukowa 29-105 Krasocin
Kluczewsko	Gminny Ośrodek Zdrowia w Kluczewsku	Ul. Nowa 8 29-120 Kluczewsko
	Ośrodek Zdrowia w Dobromierzu	Ul. Włoszczowska 32 Dobromierz 29-120 Kluczewsko
Secemin	Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Seceminie	Ul. Ogrodowa 1 29-145 Secemin
	Przychodnia lekarska „EURO-MED”	Ul. Koniecpolska 7a, 29-145 Secemin
Moskorzew	Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „Zdrowie” w Moskorzewie	Moskorzew 42 29-130 Moskorzew
		Ul. 16-Stycznia 32 Chlewice 29-130 Moskorzew
Radków	Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „Zdrowie” w Moskorzewie	Radków 99 29-135 Radków

Rozdział II Osoby niepełnosprawne w województwie świętokrzyskim¹

Zgodnie z zapisami ustawy z dnia 4 marca 2010 r. o narodowym spisie powszechnym ludności i mieszkań w 2011 r. udzielanie odpowiedzi na pytania dotyczące niepełnosprawności odbywało się na zasadzie dobrowolności – ze względu na specyfikę i wrażliwość tematu. Na pytania odpowiadały osoby dorosłe, które wyraziły na to zgodę, natomiast na temat dzieci informacji udzielali rodzice lub opiekunowie.

Zbiorowość osób niepełnosprawnych została podzielona na 2 podstawowe grupy:

1. osoby niepełnosprawne **prawnie**, tj. takie, które posiadały odpowiednie, aktualne orzeczenie wydane przez organ do tego uprawniony;
2. osoby niepełnosprawne **tylko biologicznie**, tj. takie, które nie posiadały orzeczenia, ale miały (odczuwały) całkowicie lub poważnie ograniczoną zdolność do wykonywania czynności podstawowych stosownie do swojego wieku.

Wyniki spisu ludności 2011 r. wykazały wstępnie, że liczba osób, które zadeklarowały ograniczenie zdolności do wykonywania zwykłych czynności podstawowych dla swojego wieku i/lub posiadały ważne orzeczenie kwalifikujące je do zaliczenia do zbiorowości osób niepełnosprawnych w województwie świętokrzyskim wynosiła 165,7 tys., co stanowiło 12,9% populacji (przed dziesięcioma laty – 14,4%). W kraju, osoby niepełnosprawne stanowiły 12,2% (w 2002 r. - 14,3%). Należy w tym miejscu podkreślić, iż w związku z dobrowolnym charakterem pytań dotyczących niepełnosprawności wielu respondentów odmówiło udzielenia odpowiedzi. Można przypuszczać, że w tej zbiorowości znajdują się osoby niepełnosprawne, które mogą posiadać udokumentowane orzeczenie, jednak nie chciały udzielić odpowiedzi na pytania formularza w części dotyczącej niepełnosprawności. Również braki danych mogą rzutować na uzyskaną w spisie strukturę osób niepełnosprawnych. Bardzo liczną grupą ludności, o której nie zebrano bardziej szczegółowych danych (również w innych obszarach tematycznych) są przede wszystkim osoby przebywające za granicą 12 miesięcy lub dłużej.

Analiza wstępnych wyników pozwala na stwierdzenie, że pomimo pewnego wyrównania proporcji niepełnosprawność nadal częściej dotyka mieszkańców wsi. W 2011 r. odnotowano ich udział na poziomie 51,9%, tj. o 5,5 proc. mniejszym niż w 2002 r. W okresie między spisowym liczebność osób niepełnosprawnych zamieszkujących na wsi zmniejszyła się o 19,9%. Na przestrzeni dziesięciu lat obserwowano zmniejszanie się omawianej populacji właściwie tylko na wsi, natomiast w miastach spadek ten był minimalny (o 0,1%). Według wyników spisu w 2011 r. wśród ogółu osób

¹ http://www.stat.gov.pl/kielce/69_1207_PLK_HTML.htm

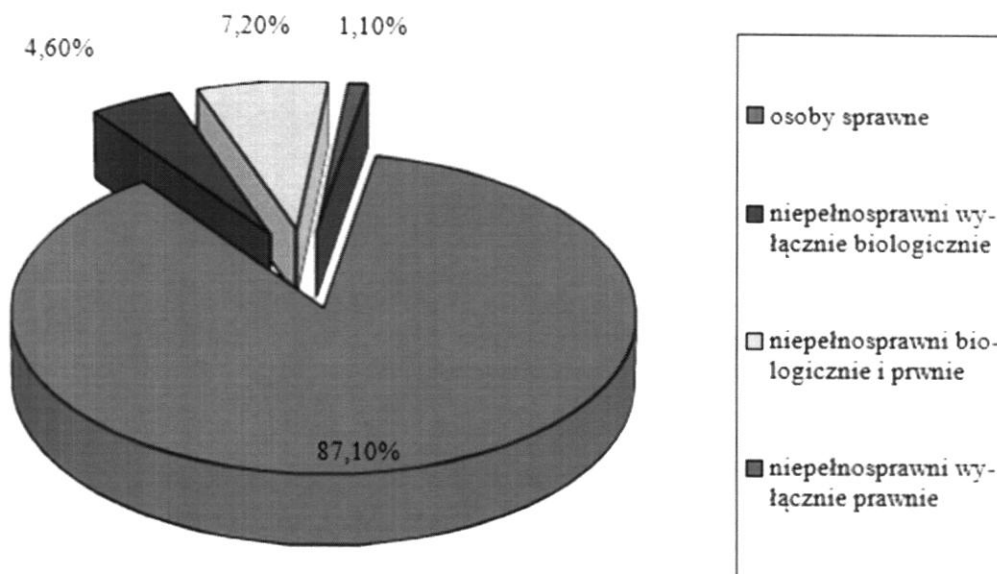
niepełnosprawnych 88,6 tys. (53,5%) stanowiły kobiety, których w porównaniu do spisu 2002 r. odnotowano spadek o 9,3%. W miastach zwiększyła się liczba kobiet niepełnosprawnych o 0,8 tys., natomiast na wsi odnotowano jej spadek o 9,8 tys. (*patrz tabl. poniżej*). Niepełnosprawni mężczyźni w 2011r. stanowili nieco mniej liczną grupę – 77,1 tys. osób. Ich liczebność zmniejszyła się w okresie między spisowym o 13,8%. Populacja niepełnosprawnych mężczyzn zmniejszyła się zarówno w miastach (o 2,2%), jak i na wsi (o 22,4%).

Tabela 2 Osoby niepełnosprawne według stopnia niepełnosprawności w latach 2002 i 2011

Wyszczególnienie	Ogółem			Miasta			Wieś		
	2002	2011		2002	2011		2002	2011	
	w tys	2002= 100		w tys	2002= 100		w tys	2002 = 100	
Ogółem osoby niepełnosprawne	187,1	165,7	88,5	79,7	79,7	99,9	107,4	86,1	80,1
Mężczyźni	89,5	77,1	86,2	37,7	36,9	97,8	51,7	40,2	77,6
Kobiety	97,7	88,6	90,7	42,0	42,8	101,8	55,7	45,9	82,4
Niepełnosprawni prawnie	144,4	106,3	73,6	64,1	57,2	89,1	80,3	49,1	61,2
Mężczyźni	73,9	53,5	72,4	32,1	28,0	87,4	41,8	25,5	60,9
Kobiety	70,5	52,8	74,8	32,0	29,1	90,9	38,5	23,7	61,5
Niepełnosprawni biologicznie	42,7	59,4	139,2	15,6	22,5	144,5	27,1	36,9	136,1
Mężczyźni	15,5	23,5	151,6	5,6	8,9	157,6	9,9	14,7	148,2
Kobiety	27,2	35,9	132,0	9,9	13,6	137,1	17,2	22,2	129,1

Istotne zmiany zauważa się analizując poszczególne kategorie osób niepełnosprawnych. Zmiany w przepisach prawnych i zaostrenie przepisów dotyczących przyznawania rent z tytułu niezdolności do pracy i podobnych świadczeń spowodowały znaczne zmniejszenie się zbiorowości osób

niepełnosprawnych prawnie (o 26,4% do 106,3 tys. osób). Większy spadek liczby osób niepełnosprawnych prawnie odnotowuje się wśród osób mieszkających na wsi (o prawie 39%), w miastach o niemal 11%.

Wykres 1 Osoby niepełnosprawne w roku 2011 (w stosunku do ogółu ludności)

Wyszczególnienie	Ogółem		
	Razem	Mężczyźni	Kobiety
	w tyś	w tyś	w tyś
Osoby niepełnosprawne	165,7	77,1	88,6
	%	%	%
Osoby niepełnosprawne	100,0	100,0	100,0
Niepełnosprawni tylko biologicznie	35,9	30,6	40,5
Odczuwające ograniczenie sprawności:			
całkowite	1,7	1,2	2,1
poważne	9,0	7,2	10,5
umiarkowane	25,2	22,2	27,9
Niepełnosprawni biologicznie i prawnie	55,6	59,8	52,0
Odczuwające ograniczenie sprawności:			
całkowite	10,5	11,1	10,0
poważne	15,4	15,8	15,0
umiarkowane	29,7	32,9	27,0
Niepełnosprawni tylko prawnie o stopniu	8,5	9,7	7,6
znacznym	1,3	1,3	1,2
umiarkowanym	3,1	3,5	2,9
lekkim	2,8	3,2	2,5
osoby w wieku 0-15 lat posiadające orzeczenie o niepełnosprawności	0,7	1,0	0,5
nieustalonym	0,6	0,7	0,4

Tabela 3 Osoby niepełnosprawne według płci w 2011 roku – wyniki wstępne

Źródło: Raport z wyników w województwie świętokrzyskim - NSP Ludności i Mieszkań 2011

Z kolei zwraca uwagę fakt, że zwiększyła się istotnie (o ponad 39%) – w stosunku do wyników spisu 2002 – liczba osób niepełnosprawnych wyłącznie biologicznie, tj. takich, które nie posiadają orzeczenia, ale ich subiektywna ocena wskazywała, że miały (odczuwały) całkowicie lub poważnie ograniczoną zdolność do wykonywania czynności podstawowych.

Ich liczba wyniosła 59,4 tys. tj. 4,6% ogółu ludności (w 2002 stanowili oni 3,3% ogółu ludności). Zarówno w miastach, jak i na wsi, obserwuje się bardzo dynamiczny wzrost osób niepełnosprawnych wyłącznie biologicznie (odpowiednio o: 44,5% i 36,1%).

Źródło: Raport z wyników w województwie świętokrzyskim - NSP Ludności i Mieszkań 2011

Wśród ogółu osób niepełnosprawnych mężczyźni stanowili 46,5%. Rozpatrując ich zbiorowość według podstawowych kategorii zauważa się, że w 2011 r. najliczniejszą grupę spośród nich stanowili ci mężczyźni, którzy deklarowali ograniczenie sprawności oraz posiadanie odpowiedniego orzeczenia wydanego przez organ do tego uprawniony, tzn. niepełnosprawni prawnie i biologicznie. Odsetek ich wyniósł 59,8% (*patrz tabl. 4/5*). Najczęściej deklarowali umiarkowane ograniczenie sprawności (32,9%). Natomiast 11,1% spośród ogółu niepełnosprawnych mężczyzn oceniało swoją sprawność, jako całkowicie ograniczoną, a 15,8% jako poważnie ograniczoną. Prawie 31% mężczyzn nie posiadało odpowiedniego orzeczenia, a deklarowało ograniczenie sprawności, przy czym 22,2% określiło umiarkowany stopień niepełnosprawności.

Kobiety stanowiły 53,5% populacji osób niepełnosprawnych. Również wśród pań największy udział miały osoby niepełnosprawne prawnie i biologicznie stanowiąc 52%. Umiarkowane ograniczenie sprawności zadeklarowało 27% pań. Nieco rzadziej niż mężczyźni deklarowały one całkowite ograniczenie sprawności (10,0%) oraz poważne ograniczenie sprawności (15%). Blisko 41% niepełnosprawnych pań zadeklarowało niepełnosprawność biologiczną. Podobnie jak wśród mężczyzn największy odsetek pań niepełnosprawnych biologicznie zadeklarował niepełnosprawność na poziomie umiarkowanym (prawie 28%).

Co dziesiąty mężczyzna i co trzynasta kobieta posiadała wyłącznie prawne orzeczenie o stopniu niepełnosprawności. Zarówno wśród mężczyzn, jak i kobiet największy odsetek osób w tej kategorii zadeklarował umiarkowany i lekki stopień niepełnosprawności.

Rozdział III Niepełnosprawni w powiecie włoszczowskim

3.1 Charakterystyka ogólna

Osoby niepełnosprawne, to grupa osób charakteryzująca się silnymi, jak i słabymi stronami.

Silne strony grupy to:

1. każda osoba niepełnosprawna zachowuje zdolności i sprawności, które mogą stanowić podstawę do kształcenia zawodowego i podjęcia pracy,
2. duże możliwości kompensacyjne,
3. stabilność,
4. możliwość pozyskania środków finansowych wspierających zatrudnienie (refinansowanie części kosztów zatrudnienia lub przygotowania miejsc pracy).

Do słabych stron grupy zalicza się:

1. brak pewności siebie,
2. trudności w obiektywnej ocenie własnych możliwości,
3. duża zależność od otoczenia,
4. mała możliwość zdobywania doświadczenia,
5. ograniczony dostęp do miejsc, przedmiotów i ludzi.

Osoby niepełnosprawne oraz ich rodziny wymagają szczególnego zainteresowania, różnych form wsparcia i opieki. Pokonywanie skutków niepełnosprawności z pewnością przyczyni się do osiągnięcia optymalnego poziomu życia przez osoby niepełnosprawne. Prowadzenie działań skierowanych do osób niepełnosprawnych i ich rodzin jest niezbędnym warunkiem wspomagającym zwiększenie aktywności tej części społeczności Powiatu Włoszczowskiego. Wszelkie przedsięwzięcia służące rehabilitacji społecznej i zawodowej oraz przestrzeganiu praw osób niepełnosprawnych są nieodzownym czynnikiem w poprawie warunków życia osób niepełnosprawnych. Osoby niepełnosprawne bowiem należą do kategorii osób będących w niekorzystnej sytuacji na rynku pracy, zgodnie z art. 49 ustawy z dn. 20 kwietnia 2004r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (t.j. Dz. U. z 2021r. poz. 1100 z późn. zm.). Wynika to z wysokiego poziomu bezrobocia i przekonania, że tacy ludzie nie są w pełni wartościowymi pracownikami, często o niskich kwalifikacjach, a przede wszystkim ograniczonej sprawności fizycznej, psychicznej i umysłowej oraz cechują się niską wydajnością. Oznacza to, że niepełnosprawni wymagają szczególnej pomocy w dziedzinie poradnictwa zawodowego, pośrednictwa pracy oraz zatrudnienia.

Konieczność zmagania się osób niepełnosprawnych z etykietowaniem na co dzień, prowadzi do nawarstwiania się głównie tych słabych stron. O sile oddziaływania niepełnosprawności na sposób życia człowieka decyduje głównie moment powstania niepełnosprawności oraz jej rodzaj, zakres i dynamika. Biorąc pod uwagę powyższe informacje, niepełnosprawność przedstawia się jako zjawisko niejednorodne, które obejmuje wiele ograniczeń funkcjonalnych o charakterze fizycznym lub intelektualnym. Może wynikać z choroby somatycznej lub umysłowej o charakterze stałym lub przejściowym. Występuje we wszystkich grupach wiekowych.

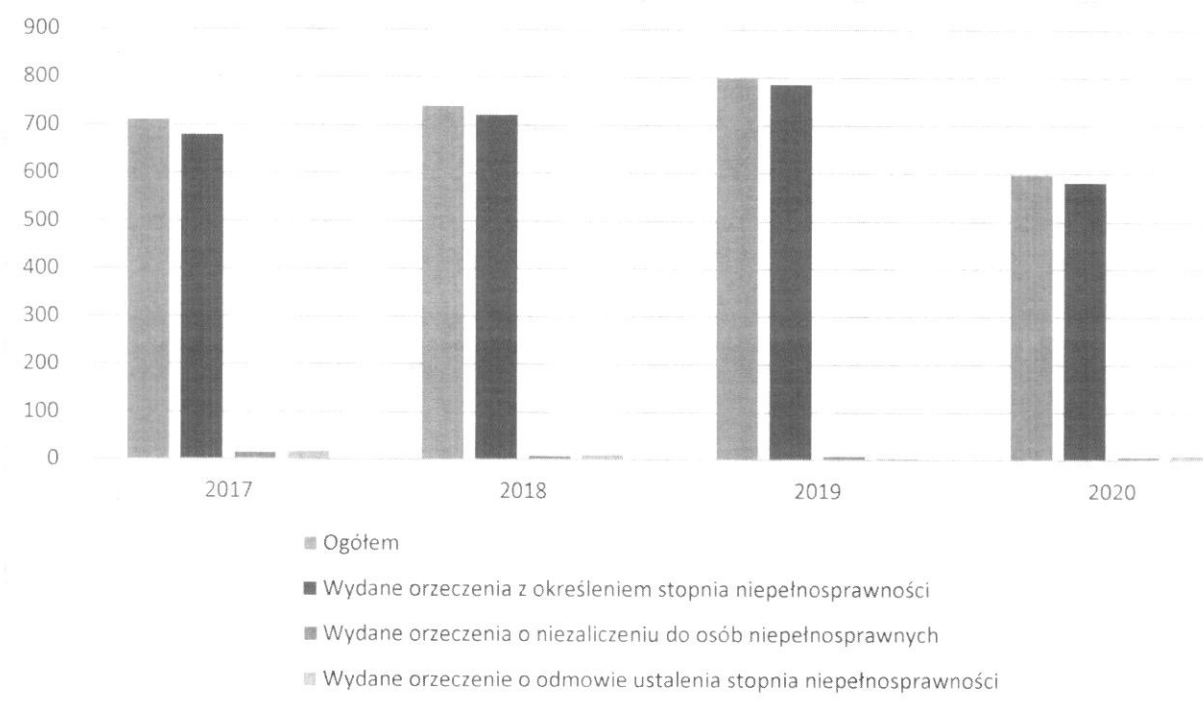
3.2 Dane Powiatowego Zespołu ds. Orzekania o Stopniu Niepełnosprawności za okres 2017-2020

Orzekanie osób powyżej 16 roku życia.

W poniższym zestawieniu tabelarycznym przedstawiono liczbę wydanych orzeczeń dla osób powyżej 16 roku życia.

Tabela 4 Liczba wydanych orzeczeń dla osób powyżej 16 roku życia ogółem w latach 2017-2020

Rok	Ogółem	Wydane orzeczenia z określeniem stopnia niepełnosprawności	Wydane orzeczenia o niezaliczeniu do osób niepełnosprawnych	Wydane orzeczenie o odmowie ustalenia stopnia niepełnosprawności
2017	711	679	15	17
2018	740	721	8	11
2019	798	785	8	5
2020	597	581	7	9
RAZEM	2 846	2 766	38	42

Wykres 2 Wydane orzeczenia dla osób powyżej 16 roku życia w latach 2017-2020

Źródło: opracowanie własne na podstawie sprawozdań PZON we Włoszczowie.

Z zestawienia powyższego wynika, że do 2019 r. liczba wydawanych orzeczeń z określeniem stopnia niepełnosprawności miała tendencję rosnącą, jednak w 2020 roku liczba ta spadła o ok 26%.

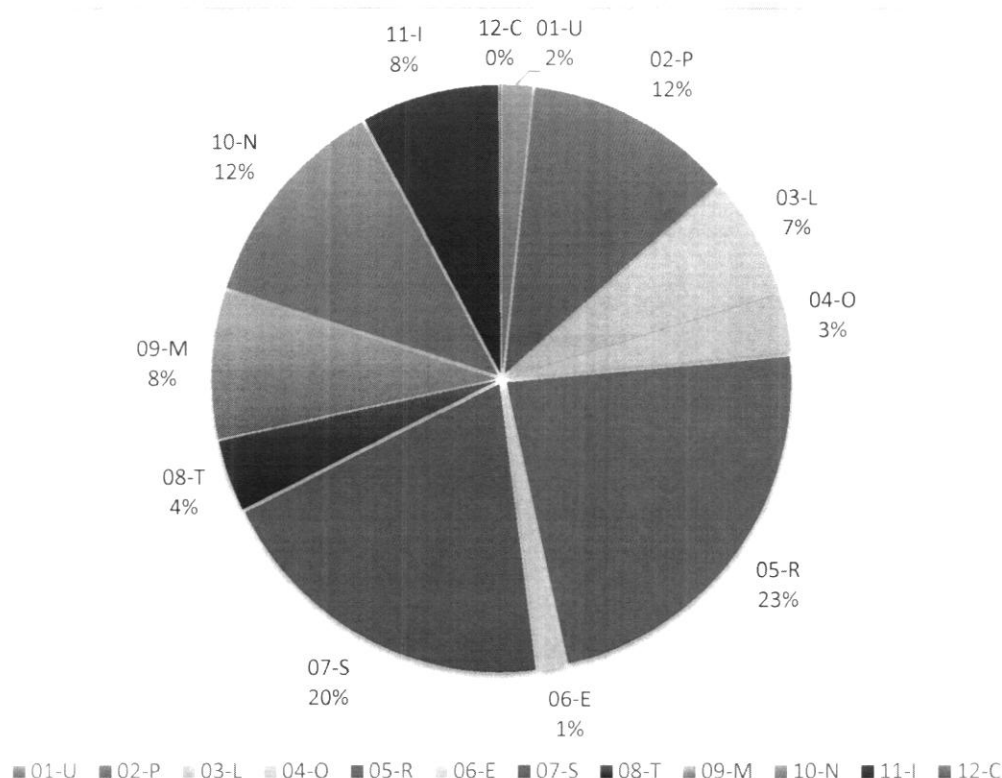
Tabela 5. Wynikane orzeczenia o stopniu niepełnosprawności z podziałem na stopnie niepełnosprawności

Symbol orzeczenia	Stopień niepełnosprawności																				
	Znaczny					Umiarkowany					Lekki					Razem					
	2017	2018	2019	2020	2017	2018	2019	2020	2017	2018	2019	2020	2017	2018	2019	2020	2017	2018	2019	2020	Wszystkie lata
01-U	4	5	3	1	11	6	4	0	0	2	7	4	0	2	7	4	15	13	14	5	47
02-P	16	13	24	11	60	48	43	28	17	18	30	19	93	79	97	58	93	79	97	58	327
03-L	2	3	4	3	44	24	7	5	17	23	41	16	63	50	24	24	63	50	52	24	189
04-O	1	2	3	4	9	16	9	9	4	8	11	13	14	26	23	26	14	26	23	26	89
05-R	24	11	37	17	46	61	78	52	66	79	86	78	136	151	201	147	136	151	201	147	635
06-E	0	1	0	0	6	9	4	2	3	6	7	2	9	16	11	4	9	16	11	4	40
07-S	48	38	53	17	66	70	72	40	24	26	48	42	138	134	173	99	138	134	173	99	544
08-T	18	12	15	18	10	11	11	6	1	2	2	4	29	25	28	28	29	25	28	28	110
09-M	33	31	29	36	21	24	27	11	4	6	1	6	58	61	57	53	58	61	57	53	229
10-N	38	58	48	58	33	41	16	24	4	5	5	7	75	104	69	89	75	104	69	89	337
11-I	12	16	17	5	21	27	25	20	16	19	17	21	49	62	59	46	49	62	59	46	216
12-C	0	0	0	1	0	0	1	1	0	0	1	0	0	0	1	2	0	0	1	2	3
Razem	196	190	233	171	327	337	296	198	156	194	256	212	679	721	785	581	679	721	785	581	2766
	790					1 158					818					2 766					

Źródło: opracowanie własne na podstawie sprawozdań PZON we Włoszczowie.

Z powyższej tabeli wynika, że najwięcej osób uzyskuje orzeczenia o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności - ponad 41%, pozostałe osoby uzyskujące orzeczenia w lekkim i znacznym stopniu niepełnosprawności oscylują w tych samych wartościach po ok. 28%.

Do roku 2019 zauważalny był znaczący wzrost osób, którym wydawano orzeczenie zarówno w stopniu znacznym, umiarkowanym i lekkim. W roku 2020 wydano o ok 25% mniej orzeczeń niż w roku 2019, było to spowodowane wejściem w życie ustawy z dnia 2 marca 2020r. o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych (t.j. Dz.U.2020.1842 z późn. zm.), która mówi o przedłużeniu ważności orzeczeń o niepełnosprawności albo stopniu niepełnosprawności wydanych na czas określony, którego ważność upłynęła w terminie do 90 dnia przed dniem wejścia w życie tejże ustawy i zostaje przedłużone do 60. dni od dnia odwołania stanu zagrożenia epidemicznego lub stanu epidemii.

Wykres 3. Wydane orzeczenia o niepełnosprawności z podziałem na symbole niepełnosprawności w latach 2017-2020

Źródło: Opracowanie własne na podstawie sprawozdań PZON we Włoszczowie.

Wykres ten wskazuje, że w ciągu badanego okresu prawie ¼ badanej populacji miała wydane orzeczenia z symbolem 05-R, a 1/5 07-S co wskazuje na schorzenia narządów ruchu oraz schorzeniom układu oddechowego i układu krążenia.

Tabela 6 Liczba wydanych pozytywnych orzeczeń dla osób powyżej 16 r. z (kobiet mężczyzn) w badanym okresie 2017-2020.

Rok	Kobieta	Mężczyzna	RAZEM
2017	339	340	679
2018	369	352	721
2019	405	380	785
2020	295	286	581
RAZEM	1 408	1 358	2 766

Źródło: opracowanie własne na podstawie sprawozdań PZON we Włoszczowie.

Z powyższego wynika, że w latach 2017-2020 było wydanych łącznie więcej orzeczeń pozytywnych dla kobiet. Analizując cały okres trzyletni należy stwierdzać, że różnica w wydanych orzeczeniach dla mężczyzn i kobiet jest niewielka. We wniosku o wydanie orzeczenia

o stopniu niepełnosprawności wnioskodawca musi określić cel dla jakiego składa wnioski.

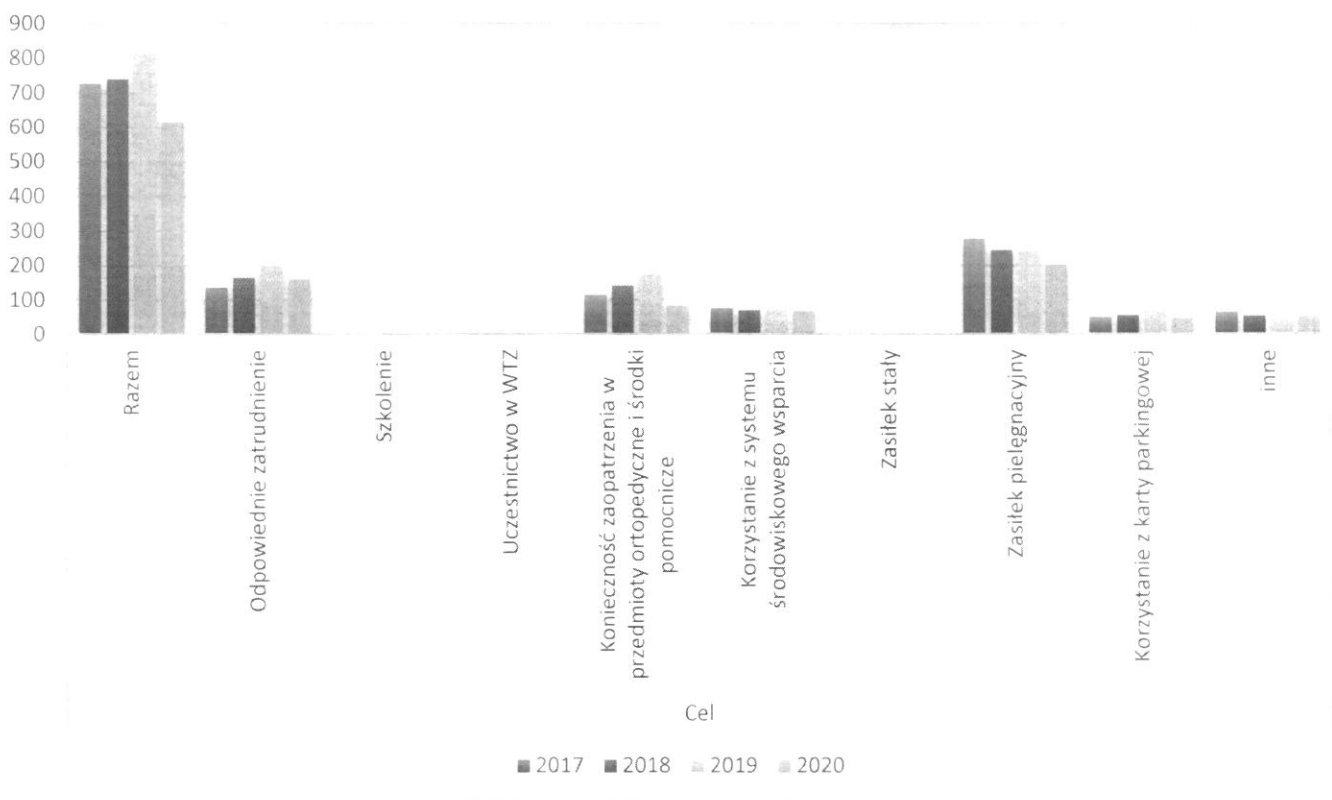
Tabela 7 Liczba i cel przyjętych wniosków o ustalenie stopnia niepełnosprawności w latach 2017-2020

	Cel										
	Razem	Odpowiednie zatrudnienie	Szkolenie	Uczestnictwo w WITZ	Konieczność zaopatrzenia w przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze	Korzystanie z systemu środowiskowego wsparcia	Zasilek stały	Zasilek pielęgnacyjny	Korzystanie z karty parkingowej	inne	
2017	728	137	0	4	114	77	0	279	51	66	
2018	742	166	1	1	143	72	0	247	57	55	
2019	819	201	0	0	174	74	0	245	75	50	
2020	618	161	0	1	85	70	0	202	46	53	
Razem	2 907	665	1	6	516	293	0	973	229	224	

Źródło: opracowanie własne na podstawie sprawozdań PZON we Włoszczowie.

Różnica jaka wynika z liczby wydanych orzeczeń ogółem (2 766), a liczby orzeczeń dla jakich celów wnioskodawcy składają dokumenty o ustalenia stopnia niepełnosprawności (2 907), spowodowana jest tym, że w tabeli nr 7 ujęte są dokumenty osób, które złożyły wniosek o ustalenie stopnia niepełnosprawności ale jeszcze nie zostały wezwane na komisję ds. orzekania. W roku 2017 ujęte są osoby, które złożyły wniosek w grudniu i orzekane były w roku 2018, analogiczna sytuacja jest w latach następnych.

Jak widać z powyższego zestawienia najwięcej osób składa wniosek dla celów uzyskania zasiłku pielęgnacyjnego, konieczności zaopatrzenia w przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze oraz dla celów odpowiedniego zatrudnienia.

Wykres 4 Określenie celu dla jakiego składane są wnioski o ustalenie stopnia niepełnosprawności

Źródło: opracowanie własne na podstawie sprawozdań PZON we Włoszczowie.

Zgodnie z art. 16 Ustawy z dnia 28 listopada 2003r. o świadczeniach rodzinnych (t.j Dz. U. z 2020r. Poz. 111 z późn. zm.) zasiłek pielęgnacyjny przyznaje się w celu częściowego pokrycia wydatków wynikających z konieczności zapewnienia opieki i pomocy innej osoby w związku z niezdolnością do samodzielnej egzystencji.

Orzekanie dzieci do 16 roku życia.

Tabela 8 Liczba wydanych orzeczeń dla osób przed 16 rokiem życia

	Ogółem	Wydane orzeczenia o zaliczeniu do osób niepełnosprawnych	Wydane orzeczenia o niezaliczeniu do osób niepełnosprawnych	Wydane orzeczenia o odmowie ustalenia niepełnosprawności
2017	161	82	79	0
2018	102	73	29	0
2019	81	61	20	0
2020	68	64	4	0
RAZEM	412	280	132	0

Źródło: opracowanie własne na podstawie sprawozdań PZON we Włoszczowie.

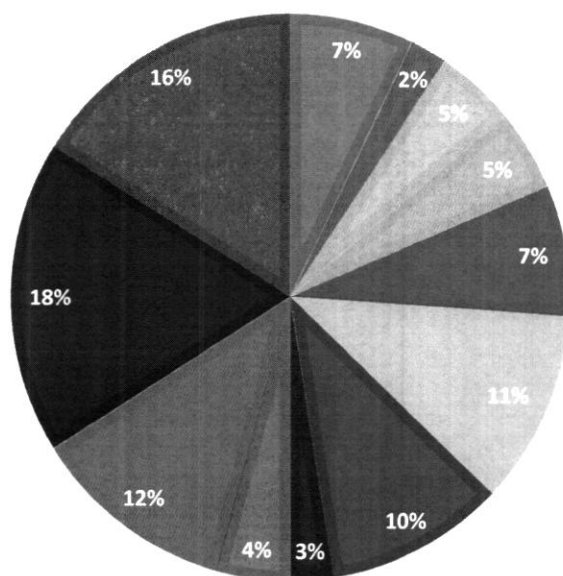
Wykres 5 Wydane orzeczenia dla osób powyżej 16 roku życia w latach 2017 - 2020

Z powyższego zestawienia wynika, że liczba wydanych orzeczeń dla osób przed 16 rokiem życia od roku 2017 znacząco maleje. Na przestrzeni lat 2017–2020 zauważalny jest spadek wydawanych orzeczeń zarówno o zaliczeniu do osób niepełnosprawnych jak i wydawanych orzeczeń o niezaliczeniu do osób niepełnosprawnych.

Tabela 9 Wydane orzeczenia o niepełnosprawności dla osób przed 16 rokiem życia z symbolami niepełnosprawności

Symbol orzeczenia	Rok				RAZEM
	2017	2018	2019	2020	
01-U	7	4	4	5	20
02-P	1	2	1	2	6
03-L	5	3	2	3	13
04-O	5	5	1	2	13
05-R	6	6	6	3	21
06-E	8	10	6	7	31
07-S	13	11	1	4	29
08-T	1	1	3	2	7
09-M	4	3	5	0	12
10-N	8	4	12	9	33
11-I	14	12	10	14	50
12-C	10	12	10	13	45
RAZEM	82	73	61	64	280

■ 01-U ■ 02-P ■ 03-L ■ 04-O ■ 05-R ■ 06-E ■ 07-S ■ 08-T ■ 09-M ■ 10-N ■ 11-I ■ 12-C

Wykres 6 Wydane orzeczenia o zaliczeniu do osób niepełnosprawnych z podziałem na symbole

Źródło: opracowanie własne na podstawie sprawozdań PZON we Włoszczowie.

Poszczególne symbole mają następujące znaczenie:

- 01-U - upośledzenie umysłowe;
- 02-P - choroby psychiczne;
- 03-L - zaburzenia głosu, mowy i choroby słuchu;
- 04-O - choroby narządu wzroku;
- 05-R - upośledzenie narządu ruchu;
- 06-E - epilepsja;
- 07-S - choroby układu oddechowego i krążenia;
- 09-M - choroby układu moczowo-płciowego;
- 10-N - choroby neurologiczne;
- 11-I - inne, w tym schorzenia: endokrynologiczne, metaboliczne, zaburzenia enzymatyczne, choroby zakaźne i odzwierzęce, zeszpecenia, choroby układu krwiotwórczego;
- 12-C całościowe zaburzenia rozwojowe.

Wykres ten wskazuje, że w ciągu badanego okresu najwięcej osób spośród badanej populacji miała wydane orzeczenia z symbolem 11-I co wskazuje na schorzenia takie jak: endokrynologiczne, metaboliczne, zaburzenia enzymatyczne, choroby zakaźne i odzwierzęce, zeszpecenia, choroby układu krwiotwórczego. Następną grupą zaburzeń, które występowały równie często jest grupa 12-C całościowe zaburzenia rozwojowe.

Tabela 10. Liczba i cel przyjętych wniosków o ustalenie niepełnosprawności

Rok	Razem	Cel	
		Zasiłek pielęgnacyjny	Zasiłek stały
2017	154	126	28
2018	97	71	26
2019	82	50	32
2020	69	36	33
RAZEM	402	283	119

Wykres 7 Określenia celu dla jakiego składane są wnioski o zaliczenie do osób niepełnosprawnych

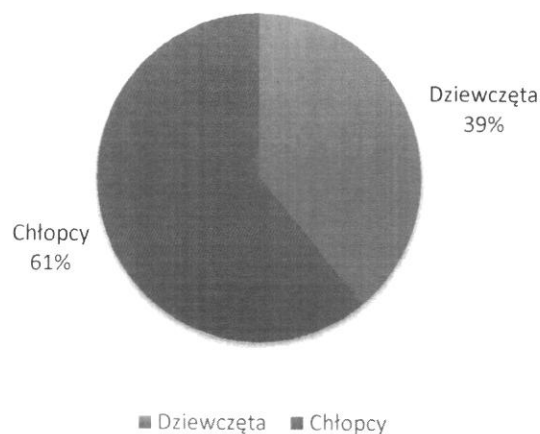
Wykres 8 Złożone wnioski o wydanie orzeczenia z podziałem na cele dla jakich zostały składane w latach 2017-2020

Źródło: opracowanie własne na podstawie sprawozdań PZON we Włoszczowie.

Tabela 11 Liczba orzekanych dziewczęta, chłopcy w badanym okresie 2017-2020

Rok	Dziewczęta	Chłopcy	RAZEM
2017	33	49	82
2018	30	43	73
2019	21	40	61
2020	25	39	64
RAZEM	84	132	216

Z powyższej tabeli wynika, że liczba chłopców uzyskujących orzeczenia zawsze była wyższa niż liczba dziewcząt. Chłopcy stanowili 61% wszystkich orzekanych osób do 16 r.ż

Wykres 9. Wydane orzeczenia dla chłopców i dziewczynek w analizowanym okresie 2017-2020 r.

Źródło: opracowanie własne na podstawie sprawozdań PZON we Włoszczowie.

Rozdział IV Diagnoza problemów osób niepełnosprawnych Powiatu Włoszczowskiego

4.1. Świadczenia w ramach rehabilitacji społecznej i zawodowej

Rehabilitacja osób niepełnosprawnych oznacza zespół działań, w szczególności organizacyjnych, leczniczych, psychologicznych, technicznych, szkoleniowych, edukacyjnych i społecznych, zmierzających do osiągnięcia, przy aktywnym uczestnictwie możliwie najwyższego poziomu ich funkcjonowania, jakości życia i integracji społecznej.

W świetle przepisów ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych, rehabilitacja społeczna ma na celu umożliwianie osobom niepełnosprawnym uczestnictwa w życiu społecznym. Jest ona realizowana przede wszystkim przez:

- wyrabianie zaradności osobistej i pobudzanie aktywności społecznej osoby niesprawnej,
- wyrabianie umiejętności samodzielnego wypełniania ról społecznych,
- likwidację barier, w szczególności architektonicznych, urbanistycznych, transportowych, technicznych, w komunikowaniu się i dostępie do informacji,
- kształtowanie w społeczeństwie właściwych postaw i zachowań sprzyjających integracji z osobami niepełnosprawnymi.

Rehabilitacja zawodowa ma na celu ułatwienie osobie niepełnosprawnej uzyskania i utrzymania odpowiedniego zatrudnienia i awansu zawodowego przez umożliwienie jej korzystania z poradnictwa zawodowego, szkolenia zawodowego i pośrednictwa pracy.

Do realizacji powyższego celu, niezbędne jest:

dokonanie oceny zdolności do pracy, w szczególności przez:

- przeprowadzenie badań lekarskich i psychologicznych umożliwiających określenie sprawności fizycznej, psychicznej i umysłowej do wykonywania zawodu oraz ocenę możliwości zwiększenia tej sprawności;
- ustalenie kwalifikacji, doświadczeń zawodowych, uzdolnień i zainteresowań;
- prowadzenie poradnictwa zawodowego uwzględniającego ocenę zdolności do pracy oraz umożliwiającego wybór odpowiedniego zawodu i szkolenia;
- przygotowanie zawodowe z uwzględnieniem perspektyw zatrudnienia;
- dobór odpowiedniego miejsca pracy i jego wyposażenie;
- określenie środków technicznych umożliwiających lub ułatwiających wykonywanie pracy,
a w razie potrzeby - przedmiotów ortopedycznych, środków pomocniczych, sprzętu rehabilitacyjnego itp.

Ustawa zawiera szeroki katalog świadczeń, z których mogą korzystać osoby niepełnosprawne. Świadczenia te mają zarówno charakter pieniężny (w przeważającej części), ale również występują świadczenia niepieniężne.

Na terenie Powiatu Włoszczowskiego zadania dotyczące rehabilitacji społecznej realizuje Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, a zadania z zakresu rehabilitacji zawodowej Powiatowy Urząd Pracy.

Zgodnie z art. 35a Ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej osób niepełnosprawnych (t.j. Dz. U. z 2021r. Poz. 573) do podstawowych zadań realizowanych przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie we Włoszczowie, w ramach rehabilitacji społecznej zaliczamy:

- uczestnictwo w warsztatach terapii zajęciowej,
- dofinansowania do turnusów rehabilitacyjnych,
- dofinansowania do środków pomocniczych, przedmiotów ortopedycznych i sprzętu rehabilitacyjnego,
- dofinansowania do sportu kultury turystyki i rekreacji osób niepełnosprawnych,
- dofinansowania do likwidacji barier funkcjonalnych.

1. Warsztaty Terapii Zajęciowej

Zgodnie z art. 10a Ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (t.j. Dz. U. z 2021r. poz. 573) warsztat oznacza wyodrębnioną organizacyjnie i finansowo placówkę stwarzającą osobom niepełnosprawnym niezdolnym do podjęcia pracy możliwość rehabilitacji społecznej i zawodowej w zakresie pozyskania lub przywracania umiejętności niezbędnych do podjęcia zatrudnienia.

Celem warsztatu jest:

- aktywne wspomaganie procesu rehabilitacji zawodowej i społecznej osób niepełnosprawnych
- stwarzanie osobom niepełnosprawnym niezdolnym do podjęcia pracy warunków do pozyskania lub przywracania umiejętności niezbędnych do podjęcia zatrudnienia.

Uczestnikami warsztatu mogą być osoby zaliczone do znacznego i umiarkowanego stopnia niepełnosprawności. Osoby z umiarkowanym stopniem niepełnosprawności muszą mieć symbol w orzeczeniu 01-U lub 02-P, osoby ze znacznym stopniem niepełnosprawności kwalifikowane są bez względu na symbol. Ponadto każda osoba niepełnosprawna starająca się o przyjęcie do warsztatów musi w orzeczeniu o stopniu niepełnosprawności posiadać wskazanie do uczestnictwa

w terapii zajęciowej. Nikt kto nie posiada tego wskazania do warsztatu przyjęty być nie może. Warsztat jest placówką pobytu dziennego, w której czas trwania zajęć wynosi nie więcej niż 8 godzin dziennie i 40 godzin tygodniowo.

Zajęcia w warsztacie są prowadzone zgodnie z indywidualnym programem rehabilitacji i terapii, w którym określa się:

- formy rehabilitacji,
- zakres rehabilitacji,
- metody i zakres nauki umiejętności, wykonywania czynności życia codziennego, zaradności osobistej, psychofizycznych sprawności oraz podstawowych i specjalistycznych umiejętności zawodowych, umożliwiających uczestnictwo w szkoleniu zawodowym albo podjęcie pracy,
- formy współpracy z rodziną lub opiekunami,
- planowane efekty rehabilitacji,
- osoby odpowiedzialne za realizację programu rehabilitacji.

Rada programowa dokonuje okresowej oraz, nie rzadziej niż co 3 lata, kompleksowej oceny realizacji indywidualnego programu rehabilitacji uczestnika warsztatu i zajmuje stanowisko w kwestii osiągniętych przez niego postępów w rehabilitacji, uzasadniających:

- podjęcie zatrudnienia i kontynuowanie rehabilitacji zawodowej w warunkach pracy chronionej lub na przystosowanym stanowisku pracy,
- potrzebę skierowania osoby niepełnosprawnej do ośrodka wsparcia, w rozumieniu przepisów o pomocy społecznej, ze względu na brak postępów w rehabilitacji i złe rokowania co do możliwości osiągnięcia postępów uzasadniających podjęcie zatrudnienia i kontynuowanie rehabilitacji zawodowej w warunkach pracy chronionej lub na rynku pracy po odbyciu dalszej rehabilitacji w warsztacie,
- przedłużenie uczestnictwa w terapii ze względu na:
 - pozytywne rokowania co do przyszłych postępów w rehabilitacji, umożliwiających podjęcie zatrudnienia i kontynuowanie rehabilitacji zawodowej w warunkach pracy chronionej lub na rynku pracy,
 - okresowy brak możliwości podjęcia zatrudnienia,
 - okresowy brak możliwości skierowania osoby niepełnosprawnej do ośrodka wsparcia.

Przeprowadzana ocena stanowi podsumowanie działań zaplanowanych w ramach programu w odniesieniu do założonego czasu ich realizacji. Ocena uwzględnia m.in. postępy uczestnika w procesie rehabilitacji, adekwatność programu w stosunku do możliwości i potrzeb uczestnika oraz powody niezrealizowania założonych celów.

Warsztaty mogą być organizowane przez fundacje, stowarzyszenia lub inne podmioty.

Koszty utworzenia, działalności i wynikające ze zwiększenia liczby uczestników warsztatu są współfinansowane ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych,

ze środków samorządu terytorialnego lub z innych źródeł. Jednocześnie uczestnictwo w warsztacie terapii zajęciowej nie pociąga za sobą żadnych kosztów dla osoby niepełnosprawnej, ponieważ ma ono charakter nieodpłatny.

Należy podkreślić także znaczenia, jakie mają warsztaty dla rodzin osób niepełnosprawnych:

- odciążając je przez część dnia od konieczności opieki,
- znacznie poprawiając kondycje psychofizyczną uczestnika, a tym samym jego niezależność i samodzielność funkcjonowania również na terenie domu i społeczności lokalnej.

Podstawowym aktem prawnym w zakresie warsztatów terapii zajęciowej jest Rozporządzenie MINISTRA GOSPODARKI, PRACY I POLITYKI SPOŁECZNEJ z dnia 25 marca 2004 r. w sprawie warsztatów terapii zajęciowej (tj. Dz. U. z 2020r. Poz. 1877)

2. Turnus rehabilitacyjny

Turnus rehabilitacyjny oznacza zorganizowaną formę aktywnej rehabilitacji połączonej z elementami wypoczynku, której celem jest ogólna poprawa psychofizycznej sprawności oraz rozwijanie umiejętności społecznych uczestników, między innymi przez nawiązywanie i rozwijanie kontaktów społecznych, realizację i rozwijanie zainteresowań, a także przez udział w innych zajęciach przewidzianych programem turnusu.

Turnus rehabilitacyjny powinien trwać co najmniej 14 dni, być zorganizowany wyłącznie na terenie kraju dla grup liczących nie mniej niż 20 uczestników.

Turnusy objęte dofinansowaniem ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych mogą być organizowane wyłącznie przez podmioty posiadające wpis do rejestru organizatorów prowadzonego przez wojewodę.

Osoba niepełnosprawna może ubiegać się o dofinansowanie ze środków Funduszu uczestnictwa w turnusie, jeżeli przeciętny miesięczny dochód rodziny, w rozumieniu przepisów o świadczeniach rodzinnych, podzielony przez liczbę osób we wspólnym gospodarstwie domowym, obliczony za kwartał poprzedzający miesiąc, w którym składany jest wniosek, nie przekracza kwoty:

- 50% przeciętnego wynagrodzenia na osobę we wspólnym gospodarstwie domowym,
- 65% przeciętnego wynagrodzenia w przypadku osoby samotnej.

Wysokość dofinansowania wynosi:

- 30% przeciętnego wynagrodzenia - dla osoby niepełnosprawnej ze znacznym stopniem niepełnosprawności, osoby niepełnosprawnej w wieku do 16 roku życia oraz osoby niepełnosprawnej w wieku 16-24 lat uczącej się i niepracującej, bez względu na stopień niepełnosprawności,
- 27% przeciętnego wynagrodzenia - dla osoby niepełnosprawnej z umiarkowanym stopniem niepełnosprawności;
- 25% przeciętnego wynagrodzenia - dla osoby niepełnosprawnej z lekkim stopniem niepełnosprawności;
- 20% przeciętnego wynagrodzenia - dla osoby niepełnosprawnej zatrudnionej w zakładzie pracy chronionej, niezależnie od posiadanego stopnia niepełnosprawności, oraz dla opiekuna osoby niepełnosprawnej.

W przypadku uzasadnionym szczególnie trudną sytuacją życiową osoby niepełnosprawnej dofinansowanie dla tej osoby może zostać podwyższone do wysokości 40% przeciętnego wynagrodzenia. Natomiast w sytuacji znacznego niedoboru środków Funduszu w danym roku w stosunku do istniejących potrzeb w zakresie dofinansowania uczestnictwa w turnusach, można

obniżyć wysokość tego dofinansowania, nie więcej jednak niż o 20% każdej z tych kwot albo przyjąć zasadę przyznawania dofinansowania tej samej dorosłej osobie niepełnosprawnej raz na dwa lata.

Bardzo często możliwość uczestniczenia osoby niepełnosprawnej w turnusie rehabilitacyjnym wiąże się z koniecznością udzielania jej daleko idącej pomocy w realizacji programu turnusu, co wiąże się z uczestnictwem w turnusie również opiekuna osoby niepełnosprawnej. Dlatego osobie niepełnosprawnej o znacznym lub umiarkowanym stopniu niepełnosprawności albo równoważnym oraz osobie niepełnosprawnej w wieku do 16 lat może być przyznane dofinansowanie pobytu na turnusie rehabilitacyjnym jej opiekuna, pod warunkiem że:

- wniosek lekarza, o skierowanie na turnus, zawiera wyraźne wskazanie wraz z uzasadnieniem konieczności pobytu opiekuna,
- ukończył 18 lat albo,
- ukończył 16 lat i jest wspólnie zamieszkującym członkiem rodziny osoby niepełnosprawnej,
- nie jest osobą niepełnosprawną wymagającą opieki innej osoby,
- nie będzie pełnił funkcji członka kadry na tym turnusie.

Wyróżniamy następujące rodzaje turnusów:

- usprawniająco-rekreacyjny;
- rekreacyjno-sportowy i sportowy;
- szkoleniowy;
- psychoterapeutyczny;
- rozwijający zainteresowania i uzdolnienia;
- nauki niezależnego funkcjonowania z niepełnosprawnością.

Podstawowym aktem prawnym w zakresie turnusów rehabilitacyjnych jest ROZPORZĄDZENIE MINISTRA PRACY I POLITYKI SPOŁECZNEJ z dnia 15 listopada 2007 r. (Dz. z U. 2007r. Poz. 1694 z późn. zm.)

3. Zaopatrzenie w środki pomocnicze, przedmioty ortopedyczne i sprzęt rehabilitacyjny

Zaopatrzenie stanowi jedną z metod stosowanych w rehabilitacji leczniczej, służy przywracaniu oraz rozwojowi funkcjonalnych sprawności osoby. Jego celem jest zapobieganie pogłębiania się niepełnosprawności, przywracanie funkcji uszkodzonych części organizmu oraz rozwój funkcjonalnych sprawności. Przedmioty ortopedyczne to przyrządy ortopedyczne niezbędne osobie niepełnosprawnej w przypadku trwałego inwalidztwa, w okresie choroby lub

usprawnienia leczniczego (są nimi np.: protezy, kule, wózek inwalidzki i inne). Środki pomocnicze to takie środki, które ułatwiają w znacznym stopniu, bądź wręcz umożliwiają, funkcjonowanie osoby niepełnosprawnej w środowisku społecznym (są nimi np.: pomoce optyczne dla niedowidzących, aparaty słuchowe, cewniki, pieluchomajtki, itp.).

Przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze przysługują bezpłatnie lub częściowo odpłatnie (w zależności od rodzaju przedmiotu). Ich okres użytkowania jest różny i określa go załącznik do Rozporządzenia MINISTRA ZDROWIA z dn. 29 maja 2017r. w sprawie wykazu wyrobów medycznych wydawanych na zlecenie (t.j. z 2021 r. poz. 704).

Osoby ubezpieczone (w tym niepełnosprawne), w zależności od rodzaju dysfunkcji mają prawo do ubiegania się z Narodowego Funduszu Zdrowia (NFZ) o sfinansowanie (w rzeczywistości jednak jest to przeważnie dofinansowanie) zakupu przedmiotów ortopedycznych i środków pomocniczych, które są im niezbędne do codziennego funkcjonowania. Prawo to mają osoby ubezpieczone oraz osoby pozostające na ich utrzymaniu.

W przypadku niepełnosprawnych dzieci o dofinansowanie zakupu przedmiotów ortopedycznych i środków pomocniczych występują rodzice lub opiekunowie.

Przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze przyznawane są uprawnionemu na własność. Ponowne przyznanie zaopatrzenia może nastąpić po upływie okresu jego użytkowania, zgodnie z obowiązującymi przepisami.

Dopłata z NFZ dotyczy tylko określonej przepisami kwoty. Planując zakup przedmiotu ortopedycznego lub środka pomocniczego w ramach dofinansowania z NFZ warto sprawdzić, jaka jest cena dostępnych przedmiotów w ramach jednego asortymentu i uwzględniając możliwość uzyskania dodatkowo dofinansowania ze środków PFRON (będących w dyspozycji powiatowego centrum pomocy rodzinie) zdecydować się na zakup konkretnego przedmiotu. Oddział wojewódzki NFZ finansuje koszt przedmiotu ortopedycznego lub środka pomocniczego do wysokości limitu cen określonego przepisami.

- Jeżeli cena przedmiotu ortopedycznego lub środka pomocniczego jest niższa niż określona limitem, oddział wojewódzki NFZ finansuje cenę przedmiotu ortopedycznego lub środka pomocniczego do wysokości ceny, z zachowaniem udziału własnego świadczeniobiorcy jeżeli taki został określony w odrębnych przepisach dla danego przedmiotu ortopedycznego lub środka pomocniczego,
- Jeżeli cena przedmiotu ortopedycznego lub środka pomocniczego jest wyższa niż określona limitem, oddział wojewódzki NFZ finansuje cenę przedmiotu ortopedycznego lub środka pomocniczego do wysokości ustalonego limitu, z zachowaniem udziału własnego świadczeniobiorcy, jeżeli taki został określony

w odrębnych przepisach dla danego przedmiotu ortopedycznego lub środka pomocniczego, różnicę pokrywa świadczeniobiorca.

Podstawą do uzyskania refundowanego przedmiotu ortopedycznego i środka pomocniczego jest zlecenie wystawione przez lekarza (o przykładowych specjalizacjach: rehabilitacji medycznej, okulista, reumatolog, lekarz podstawowej opieki zdrowotnej, chirurg, ortopeda, neurolog). Każde zlecenie na przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze wymaga, przed przyjęciem do realizacji, potwierdzenia (akceptacji) przez oddział wojewódzki NFZ właściwy ze względu na miejsce zamieszkania świadczeniobiorcy.

O dofinansowanie ze środków Państwowego Funduszy Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych zaopatrzenia w przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze mogą ubiegać się osoby niepełnosprawne stosownie do potrzeb wynikających z niepełnosprawności, jeżeli średni miesięczny dochód, w rozumieniu przepisów o zasiłkach rodzinnych, pielęgnacyjnych i wychowawczych, pomniejszony o obciążenie zaliczką na podatek dochodowy od osób fizycznych, składkę z tytułu ubezpieczeń emerytalnego, rentowego, chorobowego określoną w przepisach o systemie ubezpieczeń społecznych oraz o kwotę alimentów świadczonych przez osoby we wspólnym gospodarstwie domowym na rzecz innych osób, podzielony przez osób pozostających we wspólnym gospodarstwie domowym, obliczony kwartał poprzedzający miesiąc złożenia wniosku nie przekracza kwoty: 50% przeciętnego wynagrodzenia na osobę we wspólnym gospodarstwie domowym, 65% przeciętnego wynagrodzenia w przypadku osoby samotnej.

Wysokość dofinansowania z PCPR zaopatrzenia w przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze wynosi:

- do 100% udziału własnego osoby niepełnosprawnej w limicie ceny ustalonym na podstawie odrębnych przepisów, jeżeli taki udział jest wymagany,
- do 150% sumy kwoty limitu, o którym mowa wyżej, wyznaczonego przez NFZ oraz wymaganego udziału własnego osoby niepełnosprawnej w zakupie tych przedmiotów i środków, jeżeli cena zakupu jest wyższa niż ustalony limit.

Osoby niepełnosprawne, zainteresowane uzyskaniem ze środków PFRON takiego dofinansowania powinny złożyć w PCPR pisemny wniosek.

Warunki dofinansowania sprzętu rehabilitacyjnego dla osoby niepełnosprawnej to:

- potrzeba posiadania sprzętu rehabilitacyjnego wynikająca z niepełnosprawności,
- potrzeba prowadzenia rehabilitacji w warunkach domowych.

Istotą pierwszego z warunków ubiegania się przez osobę niepełnosprawną o dofinansowanie zaopatrzenia w sprzęt jest nieodzowność posiadania takiego sprzętu dla prawidłowego

funkcjonowania w społeczeństwie. Przedmiotem zakupu może być sprzęt rehabilitacyjny, który jest funkcjonalnie związany z rodzajem niepełnosprawności wnioskodawcy, jej natężeniem (którego odzwierciedleniem jest stopień niepełnosprawności) i wreszcie możliwością i koniecznością jego zastosowania w procesie rehabilitacji.

Ostatni z warunków jaki należy spełnić to potrzeba prowadzenie stałej rehabilitacji w warunkach domowych.

Poziom dofinansowania zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny wynosi do 80% kosztów tego sprzętu, nie więcej jednak niż do wysokości pięciokrotnego przeciętnego wynagrodzenia. Wniosek o dofinansowanie ze środków Funduszu zakupu sprzętu rehabilitacyjnego osoba niepełnosprawna składa do powiatowego centrum pomocy rodzinie właściwego dla miejsca zamieszkania. Wniosek należy złożyć przed zakupem sprzętu, ponieważ przepisy nie przewidują refundacji zakupionego sprzętu rehabilitacyjnego.

Podstawowym aktem prawnym w zakresie dofinansowania środków pomocniczych, przedmiotów ortopedycznych i sprzętu rehabilitacyjnego jest Rozporządzenie MINISTRA PRACY I POLITYKI SPOŁECZNEJ z dnia 25 czerwca 2002 r. w sprawie określenia rodzajów zadań powiatu, które mogą być finansowane ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych (t. j. Dz. U. z 2015r. poz.926 z późn. zm.)

4. Sport, kultura, rekreacja i turystyka osób niepełnosprawnych

Do zadań Powiatu należy również dofinansowanie ze środków PFRON za pośrednictwem PCPR sportu, kultury, rekreacji i turystyki osób niepełnosprawnych.

Bardzo ważną rolę w procesie rehabilitacji osób niepełnosprawnych oraz włączania ich do życia społecznego, odgrywa organizacja sportu, kultury, rekreacji i turystyki. Tego typu działania zwiększają aktywność niepełnosprawnych. W trudnych chwilach życia osoba niepełnosprawna potrzebuje bowiem psychicznego wsparcia, którego jedynym źródłem są kontakty międzyludzkie. Więzy społeczne chronią osobę niepełnosprawną przed poczuciem osamotnienia i wywierają zbawienny wpływ na zaspokojenie potrzeby przynależności i społecznej integracji.

Rozpowszechnianie kultury wśród niepełnosprawnych umożliwia tym osobom korzystanie z dóbr dziedzictwa narodowego. Odwiedzanie muzeów czy teatrów jest ambitną formą spędzania wolnego czasu o szerokich walorach poznawczych i kształcących. Upowszechnianie sportu pozwala nabywać i podnosi sprawność fizyczną osób niepełnosprawnych. Poza tym sport jako element zdrowego stylu życia chroni zdrowie i ogranicza przyczyny i skutki niepełnosprawności. Rekreacja umożliwia niepełnosprawnym wytchnienie i odpoczynek od pracy. Zapobiegając

przemęczeniu organizmu, służy tym samym ochronie zdrowia. Turystyka stanowi aktywne formy spędzania wolnego czasu poprzez wyjazdy poza miejsce stałego zamieszkania, czy też wędrówki krajoznawcze.

O dofinansowanie organizacji sportu, kultury, rekreacji i turystyki dla osób niepełnosprawnych mogą ubiegać się: osoby prawne i jednostki organizacyjne nieposiadające osobowości prawnej, jeżeli:

- prowadzą działalność na rzecz osób niepełnosprawnych przez okres co najmniej 2 lat przed dniem złożenia wniosku
- udokumentują zapewnienie odpowiednich do potrzeb osób niepełnosprawnych warunków technicznych i lokalowych do realizacji zadania
- udokumentują posiadanie środków własnych lub pozyskanych z innych źródeł na sfinansowanie przedsięwzięcia w wysokości nie objętej dofinansowaniem ze środków Funduszu.

Dofinansowanie nie jest możliwe jeżeli:

- wnioskodawca ma zaległości wobec Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych,
- w ciągu trzech lat przed złożeniem wniosku wnioskodawca był stroną umowy z PFRON, rozwiązaną z przyczyn leżących po stronie wnioskodawcy.

Podstawę dofinansowania stanowi umowa zawarta pomiędzy Starostą Powiatowym a Wnioskodawcą. Wniosek o dofinansowanie ze środków PFRON składa się w terminie do dnia 30 listopada roku poprzedzającego realizację zadania. Wysokość dofinansowania organizacji sportu, kultury, rekreacji i turystyki osób niepełnosprawnych wynosi do 60% kosztów przedsięwzięcia.

Dofinansowanie nie może obejmować kosztów realizacji zadania poniesionych przed przyznaniem środków finansowych i zawarciem umowy o dofinansowanie.

Podstawowym aktem prawnym w zakresie dofinansowania sportu, kultury, rekreacji i turystyki osób niepełnosprawnych jest Rozporządzenie MINISTRA PRACY I POLITYKI SPOŁECZNEJ z dnia 25 czerwca 2002 r. w sprawie określenia rodzajów zadań powiatu, które mogą być finansowane ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych (t.j. Dz. U. z 2015r. Poz.926 z późn. zm.)

5. Likwidacja barier funkcjonalnych

Bariery funkcjonalne to bariery architektoniczne, techniczne i bariery w komunikowaniu się.

Likwidacja barier ma na celu umożliwienie uczestnictwa niepełnosprawnym w życiu społecznym oraz ułatwienie osobie niepełnosprawnej wykonanie codziennych, podstawowych czynności lub kontaktów z otoczeniem.

Bariery architektoniczne - to wszelkie utrudnienia występujące w budynku i w jego najbliższej okolicy, które ze względu na rozwiązania techniczne, konstrukcyjne lub warunki użytkowania uniemożliwiają lub znacznie utrudniają swobodę ruchu osobom niepełnosprawnym.

Bariery techniczne - to takie bariery, które utrudniają lub uniemożliwiają osobie niepełnosprawnej funkcjonowanie społeczne. Likwidacja tej bariery powinna powodować sprawniejsze działanie tej osoby w społeczeństwie i umożliwić jej funkcjonowanie w życiu codziennym.

Bariery w komunikowaniu się - to ograniczenia uniemożliwiające lub utrudniające osobie niepełnosprawnej swobodne porozumiewanie się i/lub przekazywanie informacji.

O dofinansowanie likwidacji barier (jeżeli ich realizacja umożliwi lub w znacznym stopniu ułatwi osobie niepełnosprawnej wykonywanie podstawowych, codziennych czynności lub kontaktów z otoczeniem) mogą ubiegać się:

- na likwidację barier architektonicznych - osoby niepełnosprawne, które mają trudności w poruszaniu się, jeżeli są właścicielami nieruchomości lub użytkownikami wieczystymi nieruchomości albo posiadają zgodę właściciela lokalu lub budynku mieszkalnego, w którym stale zamieszkują,
- na likwidację barier technicznych i w komunikowaniu się - osoby niepełnosprawne, jeżeli jest to uzasadnione potrzebami wynikającymi z niepełnosprawności.

Wysokość dofinansowania likwidacji barier funkcjonalnych wynosi do 80% kosztów przedsięwzięcia, nie więcej jednak niż do wysokości piętnastokrotnego przeciętnego wynagrodzenia. Pozostałe 20% (min) pokrywa wnioskodawca.

Osoba niepełnosprawna, która chce starać się o dofinansowanie likwidacji barier składa wniosek do właściwego PCPR-u.

Aby otrzymać dofinansowanie osoba niepełnosprawna musi spełnić następujące warunki:

- nie może mieć zaległości wobec PFRON, lub w ciągu trzech lat przed złożeniem wniosku, była stroną umowy o dofinansowanie z środków PFRON i umowa ta była rozwiązana z przyczyn leżących po stronie osoby niepełnosprawnej,
- nie korzystała z dofinansowania na ten cel w ciągu 3 lat przed złożeniem wniosku (dot. likwidacji barier technicznych i w komunikowaniu się).

- w ciągu 3 lat przed złożeniem wniosku nie były stroną umowy zawartej z PFRON i rozwiązanej z jej przyczyny.

Podstawowym aktem prawnym w zakresie dofinansowania środków pomocniczych, przedmiotów ortopedycznych i sprzętu rehabilitacyjnego jest Rozporządzenie MINISTRA PRACY I POLITYKI SPOŁECZNEJ z dnia 25 czerwca 2002 r. w sprawie określenia rodzajów zadań powiatu, które mogą być finansowane ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych (t.j. Dz. U. z 2015r. Poz.926 z późn. zm)

Do podstawowych zadań realizowanych przez Powiatowy Urząd Pracy we Włoszczowie w ramach rehabilitacji zawodowej zaliczamy:

1. Zwrot kosztów wyposażenia stanowiska pracy dla osoby niepełnosprawnej

Zgodnie z art. 26 e ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 roku o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (t.j. Dz. U. z 2021r. poz. 573) pracodawca, który przez okres co najmniej 36 miesięcy zatrudni osobę niepełnosprawną zarejestrowaną w powiatowym urzędzie pracy jako bezrobotna albo poszukująca pracy niepozostającą w zatrudnieniu, może otrzymać, na wniosek, ze środków

Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych zwrot kosztów wyposażenia stanowiska pracy. Wysokość refundacji określa umowa zawarta pomiędzy pracodawcą a starostą. Zwrot kosztów wyposażenia stanowiska pracy nie może jednak przekroczyć 15-krotności przeciętnego wynagrodzenia.

Podstawowym aktem prawnym w zakresie zwrotu kosztów wyposażenia stanowiska pracy dla osoby niepełnosprawnej jest Rozporządzenie MINISTRA PRACY I POLITYKI SPOŁECZNEJ z dnia 11 marca 2011 r. w sprawie zwrotu kosztów wyposażenia stanowiska pracy osoby niepełnosprawnej (t.j Dz. U. z 2015r. Poz. 93 z późn. zm.)

2. Przyznanie jednorazowo środków na podjęcie działalności gospodarczej, rolniczej albo wniesienie wkładu do spółdzielni socjalnej

Ta forma aktywizacji zawodowej osób niepełnosprawnych realizowana jest na podstawie: art. 12 a ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 roku o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 573). Osoba niepełnosprawna zarejestrowana w Powiatowym Urzędzie Pracy może otrzymać ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych (PFRON) jednorazowo środki na podjęcie działalności gospodarczej, rolniczej albo na wniesienie wkładu do spółdzielni socjalnej

w wysokości określonej w umowie zawartej ze Starostą, nie więcej jednak niż do wysokości piętnastokrotnego przeciętnego wynagrodzenia, jeżeli nie otrzymała środków publicznych na ten cel.

Podstawowym aktem prawnym w zakresie przyznania jednorazowo środków na podjęcie działalności gospodarczej, rolniczej albo wniesienie wkładu do spółdzielni socjalnej jest ROZPORZĄDZENIE MINISTRA RODZINY, PRACY I POLITYKI SPOŁECZNEJ z dnia 12 grudnia 2018 r. w sprawie przyznania osobie niepełnosprawnej środków na podjęcie działalności gospodarczej, rolniczej albo działalności w formie spółdzielni socjalnej (Dz. U. z 2018r. poz. 2342 z późn. zm.)

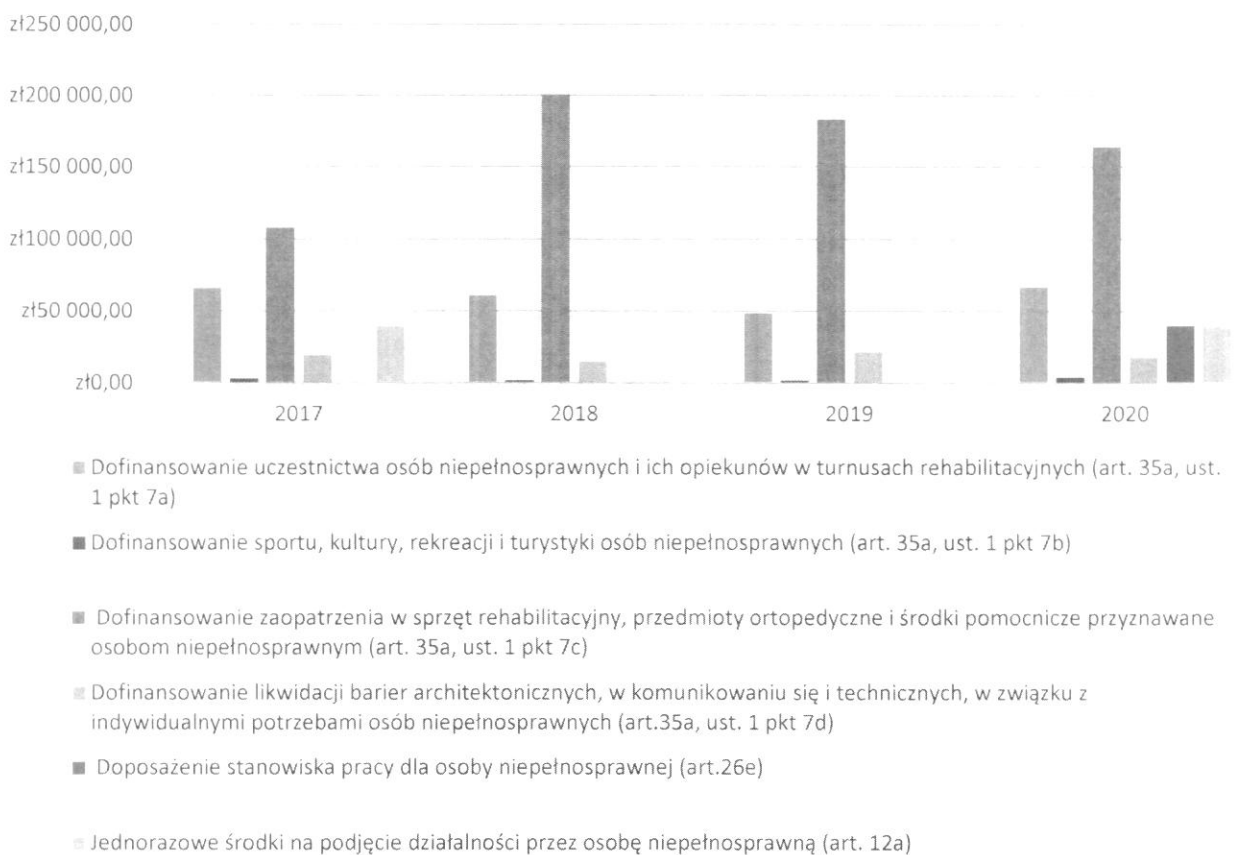
WYKORZYSTANIE ŚRODKÓW PAŃSTWOWEGO FUNDUSZU REHABILITACJI OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH DLA POWIATU WŁOSZCZOWSKIEGO NA LATA 2017-2020.

Procedura przekazywania środków finansowych samorządom terytorialnym wynika z zapisów ROZPORZĄDZENIA RADY MINISTRÓW z dnia 13 maja 2003r. w sprawie algorytmu przekazywania środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych samorządom wojewódzkim i powiatowym (Dz. U. z 2019r. Poz.1605 z późn. zm.) Na podstawie art. 12 pkt. 11 ustawy z 5 czerwca 1998 roku o samorządzie powiatowym (t.j. Dz. U. z 2020r. poz. 920 z późn. zm.); oraz art. 35a ust. 3 ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 roku o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnieniu osób niepełnosprawnych (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 573) Rada Powiatu Włoszczowskiego corocznie po przekazaniu algorytmu wysokości środków przyjmuje Uchwałę w sprawie określenia zadań finansowanych ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych w danym roku kalendarzowym.

Tabela 1.2 Plan finansowy środków PFRON na lata 2017 - 2020

Zadania	Plan Finansowy na 2017 r.		Plan Finansowy na 2018 r.		Plan Finansowy na 2019 r.	Plan Finansowy na 2020 r.	
Ogółem środki finansowe na zadania z zakresu rehabilitacji zawodowej i społecznej w tym:	932 027,00 zł	932 027,00 zł	959 011,00 zł	959 011,00 zł	1 037 484,00 zł	1 173 888,00 zł	1 173 888,00 zł
Uchwały	Uchwała Rady Powiatu Włoszczowskiego nr XXXIV/196/17 z dnia 26.10.2017 r.	Uchwała Zarządu Powiatu Nr 120/17 z dn. 21.12.2017 r	Uchwała Rady Powiatu Włoszczowskiego nr XLVI/257/18 z dnia 14.09.2018 r.	Uchwała Zarządu Powiatu Nr 97/18 z dn. 31.10.2018 r.	Uchwała Rady Powiatu Włoszczowskiego Nr XIV/106/19 z dn. 28.11.2019 r.	Uchwała Rady Powiatu Nr XVIII/140/20 z dn. 29.04.2020 r.	Uchwała Zarządu Powiatu Nr 126/20 z dn. 21.12.2020 r.
I. Środki finansowe przeznaczone na rehabilitację społeczną w tym:	852 657,00 zł	852 657,00 zł	959 011,00 zł	959 011,00 zł	997 484,00 zł	1 093 888,00 zł	1 093 888,00 zł
1. Dofinansowanie uczestnictwa osób niepełnosprawnych i ich opiekunów w turnusach rehabilitacyjnych (art. 35a, ust. 1 pkt 7a)	69 355,00 zł	66 270,00 zł	65 000,00 zł	60 912,00 zł	48 506,00 zł	50 000,00 zł	67 222,00 zł
2. Dofinansowanie sportu, kultury, rekreacji i turystyki osób niepełnosprawnych (art. 35a, ust. 1 pkt 7b)	3 000,00 zł	3 000,00 zł	2 000,00 zł	2 000,00 zł	2 000,00 zł	4 000,00 zł	4 000,00 zł

3. Dofinansowanie zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze przyznawane osobom niepełnosprawnym (art. 35a, ust. 1 pkt 7c)	104 466,00 zł	108 231,00 zł	191 575,00 zł	200 663,00 zł	183 477,00 zł	184 552,00 zł	164 290,00 zł
4. Dofinansowanie likwidacji barier architektonicznych, w komunikowaniu się i technicznych, w związku z indywidualnymi potrzebami osób niepełnosprawnych (art. 35a, ust. 1 pkt 7d)	20 000,00 zł	19 320,00 zł	20 000,00 zł	15 000,00 zł	21 565,00 zł	15 000,00 zł	18 040,00 zł
5. Zobowiązania dotyczące dofinansowania kosztów działania warsztatów terapii zajęciowej	655 836,00 zł	655 836,00 zł	680 436,00 zł	680 436,00 zł	741 936,00 zł	840 336,00 zł	840 336,00 zł
II. Środki finansowe przeznaczone na rehabilitację zawodową w tym:	79 370,00 zł	79 370,00 zł	0,00 zł	0,00 zł	4 000,00 zł	80 000,00 zł	80 000,00 zł
1. Dopuszczenie stanowiska pracy dla osoby niepełnosprawnej (art. 26c)	39 600,00 zł	39 600,00 zł.	0,00 zł	0,00 zł	0,00 zł	40 000,00 zł	40 000,00 zł
2. Jednorazowe środki na podjęcie działalności przez osobę niepełnosprawną (art. 12a)	39.770.00 zł	39 770,00 zł	0,00 zł	0,00 zł	40 000,00 zł	40 000,00 zł	40 000,00 zł

Wykres 10 Wysokość środków PFRON na poszczególne zadania w latach 2017-2020

W powyższej tabeli celowo pominięto wysokość środków przekazywanych na dofinansowanie uczestników warsztatów terapii zajęciowej, ponieważ kwota środków na wtz to iloczyn liczby uczestników i kwoty środków na dofinansowanie kosztów rocznego pobytu jednego uczestnika w wtz. Jak wynika z powyższego zestawienia środki PFRON w ciągu 3 lat analizowanych uległy zwiększeniu w roku 2017 w stosunku do 2020 r. o kwotę **241 861,00 zł**

REALIZACJA ZADAŃ Z ZAKRESU REHABILITACJI SPOŁECZNEJ I ZAWODOWEJ PRZEZ POWIATOWE CENTRUM POMOCY RODZINIE ORAZ POWIATOWY URZĄD PRACY W LATACH 2017-2020.

Zadania Powiatu realizowane ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych wynikają z art. 35 a ustawy z dn. 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (t.j Dz. U. z 2021r. poz. 573)

Tabela 13 Wykorzystanie środków PFRON w poszczególnych latach na zadania

Rok	2017			2018			2019			2020		
	Ilość złożonych wniosków	Ilość wniosków rozpatrzonych pozytywnie ²	Kwota środków rozdyponowanych	Ilość złożonych wniosków	Ilość wniosków rozpatrzonych pozytywnie	Kwota środków rozdyponowanych	Ilość złożonych wniosków	Ilość wniosków rozpatrzonych pozytywnie	Kwota środków rozdyponowanych	Ilość złożonych wniosków	Ilość wniosków rozpatrzonych pozytywnie	Kwota środków rozdyponowanych
Dofinansowanie zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze	226	190	108 231,00 zł	264	253	200 663,00 zł	285	273	183 477,00 zł	192	188	161 472,00 zł
Dofinansowanie uczestnictwa ON i ich opiekunów w turnusach rehabilitacyjnych	81	51	66 270,00 zł	77	45	60 912,00 zł	85	30	48 506,00 zł	92	39	67 222,00 zł
Dofinansowanie likwidacji barier funkcjonalnych	7	4	19 320,00 zł	7	3	15 000,00 zł	6	4	21 565,00 zł	8	7	15 800,00 zł

² W pozycji tej zwarta jest informacja o liczbie ON, które otrzymały dofinansowanie bez liczby przysługującym im opiekunów

Dofinansowanie sportu, kultury, rekreacji i turystyki ON	4	4	3 000,00 zł	3	3	2 000,00 zł	3	3	2 000,00 zł	3	1	1 407,00 zł
Zobowiązania dotyczące dofinansowania kosztów działania warsztatów terapii zajęciowej	655 836,00 zł											
RAZEM rehabilitacja społeczna	852 657,00 zł											
Zwrot kosztów wyposażenia stanowiska pracy ON	1	1	39 600,00 zł	0	0	0,00 zł	0	0	0,00 zł	0	0	0,00 zł
Przyznanie jednorazowo środków na podjęcie działalności gospodarczej, rolniczej albo wnieście wkładu do spółdzielni społecznej	1	1	39 770,00 zł	0	0	0,00 zł	1	1	40 000,00 zł	0	0	0,00 zł
RAZEM rehabilitacja zawodowa	79.370,00 zł											
Środki PPRON wykorzystane	932 027,00 zł											
	959 011,00 zł											
	40.00,00 zł											
	1 037 484,00 zł											
	1 086 237,00 zł											
	0,00 zł											
	1 086 237,00 zł											

Tabela 14. Wysokość niewykorzystanych środków PIROA w latach 2017-2020

Nazwa Zadania	Kwota środków przyznanych zgodnie z uchwałą									
	ROK	2017		2018		2019		2020		Kwota środków rozdysponowanych
		Kwota środków przyznanych	Kwota środków rozdysponowanych	Kwota środków przyznanych	Kwota środków rozdysponowanych	Kwota środków przyznanych	Kwota środków rozdysponowanych	Kwota środków przyznanych	Kwota środków rozdysponowanych	
Dofinansowanie zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze	108 231,00 zł	108 231,00 zł	200 663,00 zł	200 663,00 zł	183 477,00 zł	183 477,00 zł	164 290,00 zł	161 472,00 zł		
Dofinansowanie uczestnictwa osób niepełnosprawnych i ich opiekunów w turnusach rehabilitacyjnych	66 270,00 zł	66 270,00 zł	60 912,00 zł	60 912,00 zł	48 506,00 zł	48 506,00 zł	67 222,00 zł	67 222,00 zł		
Dofinansowanie likwidacji barier architektonicznych, w komunikowaniu się i technicznych,	19 320,00 zł	19 320,00 zł	15 000,00 zł	15 000,00 zł	21 565,00 zł	21 655,00 zł	18 040,00 zł	15 800,00 zł		
Dofinansowanie sportu, kultury, rekreacji i turystyki	3 000,00 zł	3 000,00 zł	2 000,00 zł	2 000,00 zł	2 000,00 zł	2 000,00 zł	4 000,00 zł	1 407,00 zł		

Zobowiązania dotyczące dofinansowania kosztów działania warsztatów terapii zajęciowej	655 836,00 zł	655 836,00 zł	680 436,00 zł	741 936,00 zł	741 936,00 zł	840 336,00 zł	840 336,00 zł
Zwrot kosztów wyposażenia stanowiska pracy ON	39 600,00 zł	39 600,00 zł	0,00 zł	0,00 zł	0,00 zł	40 000,00 zł	0,00 zł
Przyznanie jednorazowo środków na podjęcie działalności gospodarczej, rolniczej albo wniesie wkładu do spółdzielni socjalnej	39 770,00 zł	39 770,00 zł	0,00 zł	40 000,00 zł	40 000,00 zł	40 000,00 zł	0,00 zł
Kwota środków przyznanych/ rozdysponowanych	932 027,00 zł	932 027,00 zł	959 011,00 zł	1 037 484,00 zł	1 037 484,00 zł	1 173 888,00 zł	1 086 237,00 zł
Kwota środków pozostałych	0,00 zł	0,00 zł	0,00 zł	0,00 zł	0,00 zł	87 651,00 zł	

Źródło: opracowanie własne na podstawie sprawozdań PCPR we Włoszczowie.

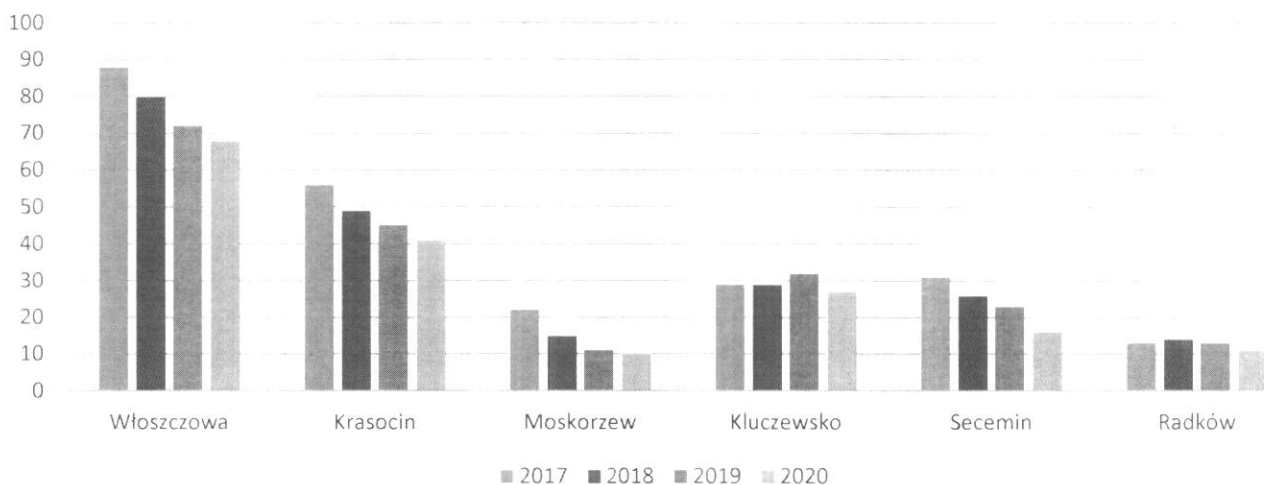
Przedstawione zestawienie tabelaryczne wskazuje, że Powiat stara się maksymalnie wykorzystywać środki PFRON. Niewykorzystanie środków w roku 2020 może wynikać z wystąpienia pandemii COVID-19 oraz tym, że osoby niepełnosprawne w mniejszym stopniu korzystały z pomocy Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie. W 2020 roku nie zostały wykorzystane środki w kwocie 80 000,00 zł przez Powiatowy Urząd Pracy we Włoszczowie realizujących zadania z zakresu rehabilitacji zawodowej. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie zwróciło 7 651,00 zł.

4.2 Ośrodki Pomocy Społecznej

W zestawieniu tabelarycznym przedstawiono liczbę osób niepełnosprawnych korzystających z zasitek stałych i pielęgnacyjnych w poszczególnych ośrodkach pomocy społecznej na terenie Powiatu Włoszczowskiego.

Tablica 15 Liczba osób niepełnosprawnych korzystających ze świadczeń GOPS

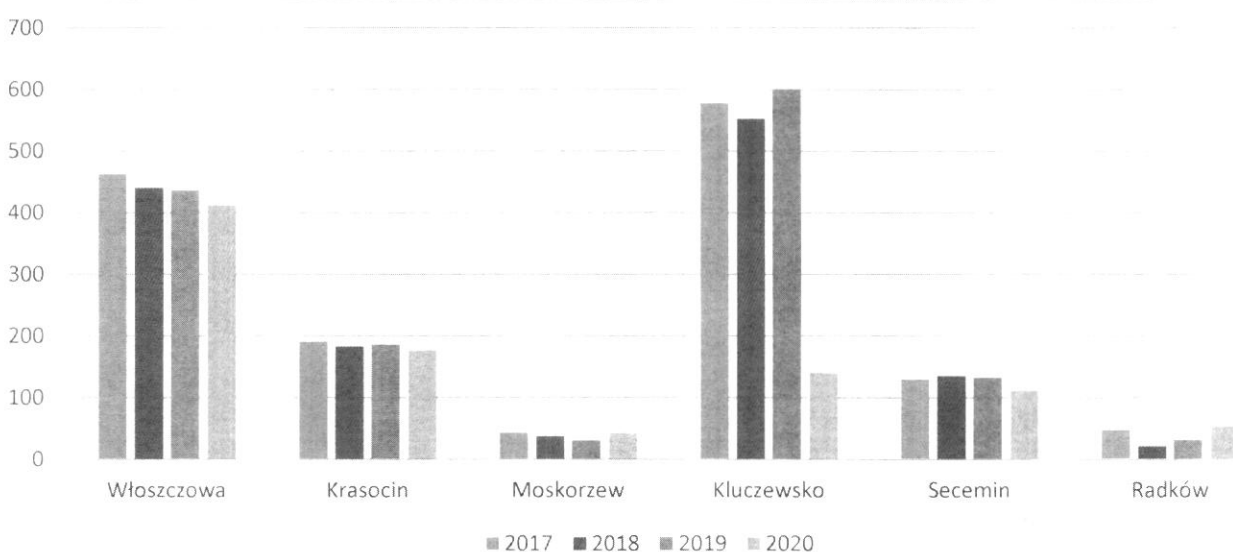
Gmina	Rok													
	2017			2018			2019			2020				
	Zasitek stały	Zasitek pielęgnacyjny		Zasitek stały	Zasitek pielęgnacyjny		Zasitek stały	Zasitek pielęgnacyjny		Zasitek stały	Zasitek pielęgnacyjny			
	Dorośli	Dzieci		Dorośli	Dzieci		Dorośli	Dzieci		Dorośli	Dzieci		Dorośli	Dzieci
Włoszczowa	88	463	156	80	441	124	72	437	99	68	413	90		
Krasocin	56	192	71	49	184	51	45	187	53	41	178	48		
Moskorzew	22	46	11	15	39	17	11	31	17	10	45	1		
Kluczewsko	29	579	363	29	554	288	32	601	292	27	141	32		
Secemin	31	130	38	26	136	31	23	133	27	16	113	24		
Radków	13	49	19	14	22	19	13	32	20	11	54	17		

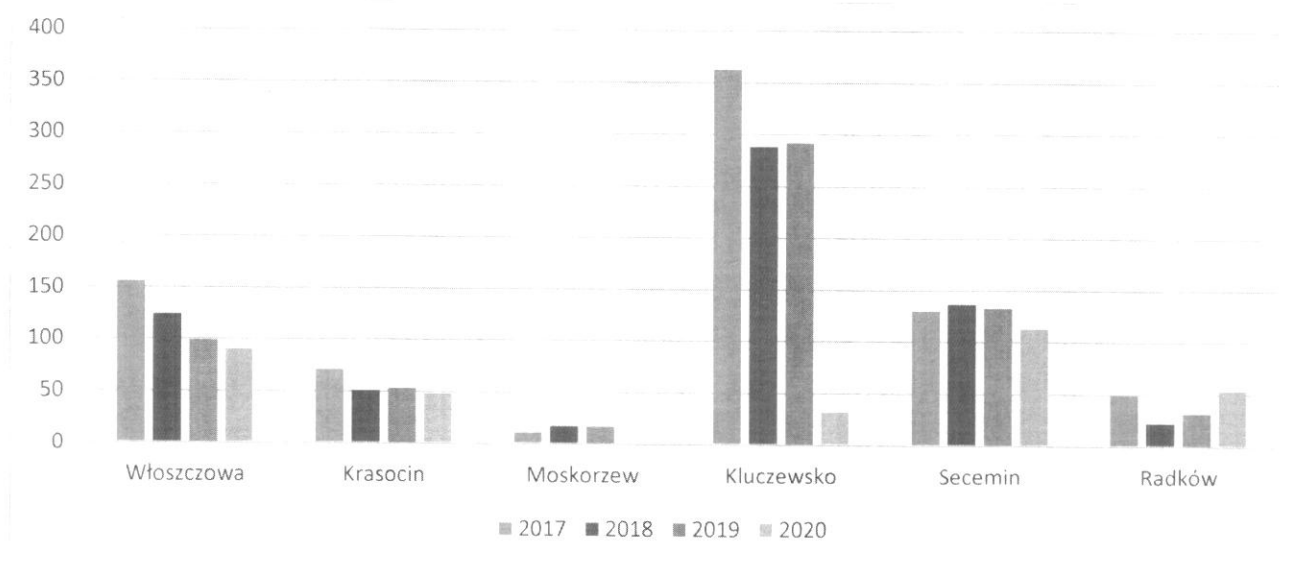
Wykres 11 Liczba osób korzystających z zasiłku stałego w latach 2017-2020

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych przekazanych przez poszczególne gminy

Jak wynika z powyższego wykresu liczba osób korzystających z zasiłku w latach 2017 -2020 w gminach Włoszczowa, Krasocin, Moskorzew czy Secemin ma tendencję spadkową. Natomiast w gminie Kluczewsko i Radków liczba ta utrzymuje się na podobnym poziomie przez okres 4 lat.

Wykres 12 Liczba osób dorosłych korzystających z zasiłku pielęgnacyjnego w latach 2017-2020

Wykres 13 Liczba dzieci korzystających z zasiłku pielęgnacyjnego w latach 2017-2020

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych przekazanych przez poszczególne gminy.

4.3 Powiatowy Urząd Pracy

Polityka państwa w zakresie zatrudniania i rehabilitacji osób niepełnosprawnych została określona w ustawie z dnia 27 sierpnia 1997r. o rehabilitacji zawodowej, społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 573). Wszystkie osoby niepełnosprawne bez względu na rodzaj i stopień niepełnosprawności mają prawo do pracy w zakresie zatrudniania na równi z osobami pełnosprawnymi, zgodnie z posiadanymi kwalifikacjami. Podjęcie pracy zawodowej dla osób niepełnosprawnych ma ogromne znaczenie, daje samodzielność ekonomiczną, poczucie przydatności i własnej wartości, integrację i partnerski udział w życiu społecznym.

Powiatowy Urząd Pracy we Włoszczowie realizując zadania ustawowe, zajmuje się m.in. rehabilitacją zawodową osób niepełnosprawnych.

Osoba niepełnosprawna może się zarejestrować w PUP jako osoba bezrobotna lub jako osoba poszukująca pracy.

Bezrobotnym może być osoba, która jest niezatrudniona i nie wykonuje innej pracy zarobkowej, bez prawa do m.in. emerytury lub renty z tytułu niezdolności do pracy, renty szkoleniowej, renty socjalnej, zasiłku przedemerytalnego, świadczenia przedemerytalnego, świadczenia rehabilitacyjnego, zasiłku chorobowego, zasiłku macierzyńskiego lub zasiłku w wysokości zasiłku macierzyńskiego, natomiast poszukującym pracy może być osoba pobierająca

np. rentę, emeryturę oraz osoba zatrudniona zgłaszająca zamiar i gotowość podjęcia zatrudnienia w wyższym wymiarze czasu pracy, albo dodatkowego lub innego zatrudnienia.

W 2017 roku w Powiatowym Urzędzie Pracy we Włoszczowie zarejestrowane było 69 osób niepełnosprawnych w tym 45 bezrobotnych i 24 poszukujące pracy, w 2018 roku zarejestrowanych było 66 osób niepełnosprawnych, w tym 43 osoby bezrobotne oraz 23 poszukujące pracy. W 2019 roku osób niepełnosprawnych, zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy we Włoszczowie było 59 osób, z czego 42 osoby bezrobotne, a 17 osób poszukujących pracy. W roku 2020 osób niepełnosprawnych zarejestrowanych w Urzędzie Pracy było łącznie 50.

Biorąc pod uwagę powyższe należy zauważyć że w ciągu dwóch lat liczba osób niepełnosprawnych poszukujących pracy zmalała o ok 20%.

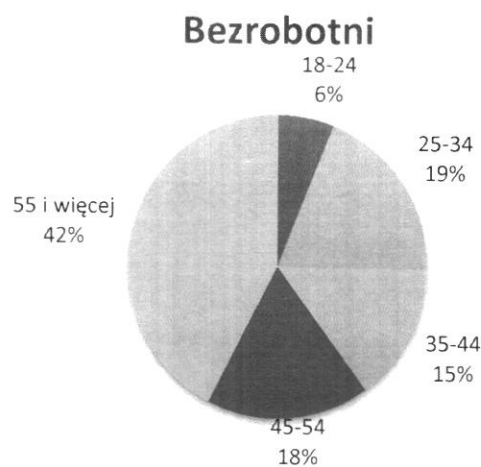
Tabela 16 Liczba osób niepełnosprawnych bezrobotnych i poszukujących pracy z podziałem na stopnie niepełnosprawności w latach 2017-2020

Rok	Znaczny		Umiarkowany		Lekki		RAZEM	
	Bezrobotni	Poszukujący pracy	Bezrobotni	Poszukujący pracy	Bezrobotni	Poszukujący pracy	Bezrobotni	poszukujący
2017	0	2	14	20	31	2	45	24
2018	0	3	12	18	31	2	43	23
2019	0	3	14	13	28	1	42	17
2020	0	2	11	9	27	1	38	12
RAZEM	0	10	51	60	117	6	168	76

Tabela 17 Osoby niepełnosprawne bezrobotne i poszukujące pracy z podziałem ze względu na wiek

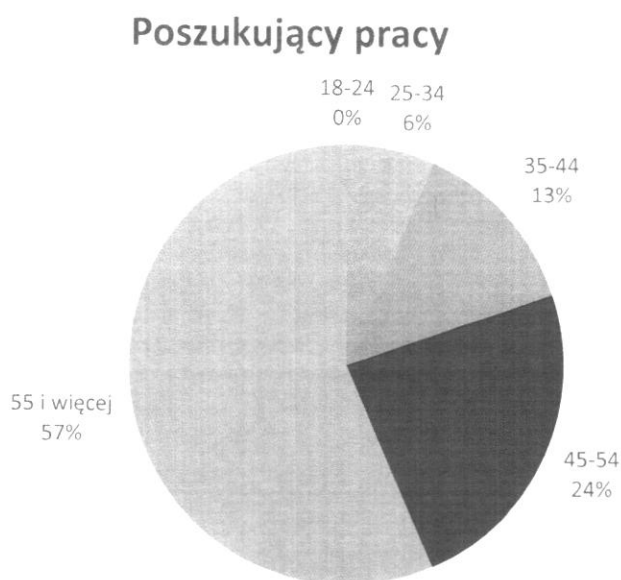
Wiek	2017		2018		2019		2020		RAZEM	
	Bezrobotni	Poszukujący pracy	Bezrobotni	Poszukujący pracy	Bezrobotni	Poszukujący pracy	Bezrobotni	Poszukujący pracy	Bezrobotni	Poszukujący pracy
18-24	1	0	4	0	4	0	3	0	12	0
25-34	12	1	8	2	8	2	10	0	38	5
35-44	6	2	9	2	6	3	8	3	29	10
45-54	7	8	8	6	11	3	9	1	35	18
55 i więcej	19	13	14	13	13	9	8	8	84	43
RAZEM	45	24	43	23	42	17	38	12	198	76

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych przekazanych przez PUP Włoszczowa.

Wykres 14 Liczba zarejestrowanych niepełnosprawnych osób bezrobotnych

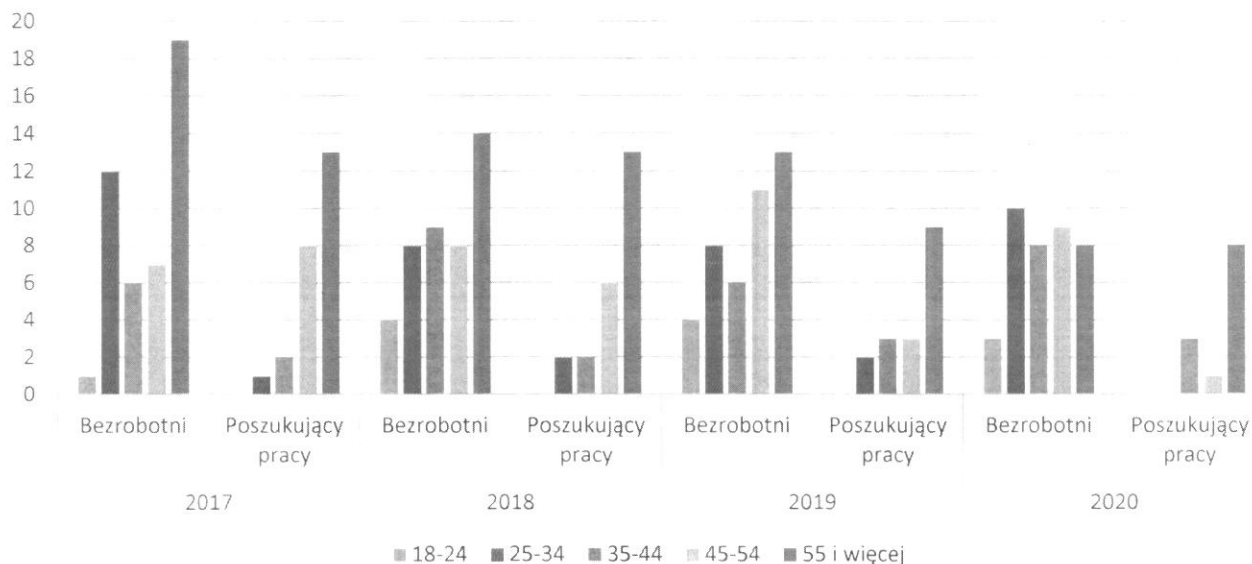
Jak widać na powyższym wykresie najczęściej osób niepełnosprawnych zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy jako osoby bezrobotne to osoby w wieku 55 lat i więcej, drugą najbardziej liczną grupą są osoby między 25, a 34 rokiem życia. Stanowią łącznie 61% zarejestrowanych bezrobotnych osób niepełnosprawnych.

Wykres 15 Liczba zarejestrowanych osób niepełnosprawnych poszukujących pracy

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych przekazanych przez PUP Włoszczowa.

Z powyższego wykresu można wywnioskować, że grupą wiodącą wśród zarejestrowanych osób niepełnosprawnych poszukujących pracy stanowią osoby w wieku 45-54 i powyżej 55 r. ż. Różnica między osobami powyżej 55, a osobami w wieku 45-54 lat wynosi mniej więcej 30%.

Wykres 16 Liczba osób zarejestrowanych niepełnosprawnych poszukujących pracy i bezrobotnych w latach 2017-2020

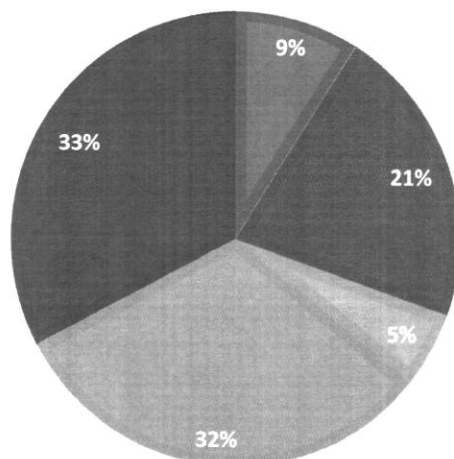
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych przekazanych przez PUP Włoszczowa

Tabela 18 Wykształcenie bezrobotnych i poszukujących pracy osób niepełnosprawnych zarejestrowanych

Wykształceni e	2017		2018		2019		2020		RAZEM	
	Bezrobotn i	Poszukujący pracy	Bezrobotn i	Poszukujący pracy	Bezrobotn i	Poszukują cy pracy	Bezrobotn i	Poszukują cy pracy	Bezrobotn i	Poszukujący pracy
Wyższe	5	1	3	1	2	3	5	2	15	7
Policealne i średnie zawodowe	8	1	8	3	8	2	12	2	36	8
Średnie ogólnokształcące	2	0	5	0	1	0	1	0	9	0
Zasadnicze zawodowe	12	14	12	12	18	9	11	6	53	41
Gimnazjalne i poniżej	18	8	15	7	13	3	9	2	55	20
Razem	45	24	43	23	42	17	38	12	168	76

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych przekazanych przez PUP Włoszczowa

■ Wyższe ■ Policealne i średnie zawodowe ■ Średnie ogólnokształcące ■ Zasadnicze zawodowe ■ Gimnazjalne i poniżej

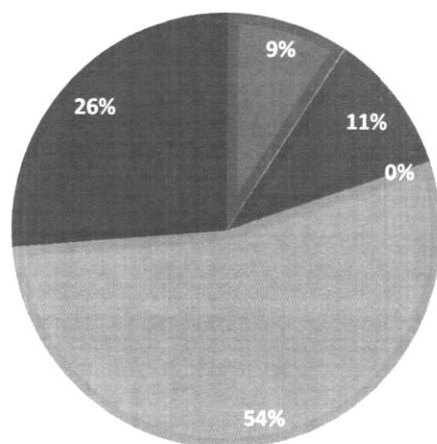

Wykres 17 Wykształcenie bezrobotnych osób niepełnosprawnych zarejestrowanych w PUP Włoszczowa

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych przekazanych przez PUP Włoszczowa

Powyższy wykres pokazuje, że najczęściej niepełnosprawnych osób bezrobotnych zarejestrowanych w PUP we Włoszczowie posiada wykształcenie gimnazjalne i niższe, drugą grupę stanowią osoby z wykształceniem zasadniczym zawodowym oraz policealnym i średnim zawodowym.

■ Wyższe ■ Policealne i średnie zawodowe ■ Średnie ogólnokształcące
 ■ Zasadnicze zawodowe ■ Gimnazjalne i poniżej

Wykres 18 Wykształcenie poszukujących pracy osób niepełnosprawnych zarejestrowanych w PUP Włoszczowa w latach 2017-2020

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych przekazanych przez PUP Włoszczowa

W przypadku osób niepełnosprawnych poszukujących pracy największą grupę stanowią osoby z wykształceniem zasadniczym zawodowym oraz osoby z wykształceniem gimnazjalnym i poniżej.

Zauważyć można brak osób z wykształceniem średnim ogólnokształcącym, które poszukiwałyby pracy.

Wszystkie osoby niepełnosprawne zarejestrowane w powiatowych urzędach pracy, w tym także w Powiatowym Urzędzie Pracy we Włoszczowie, mają prawo do korzystania z usług i instrumentów rynku pracy, które realizowane są na podstawie przepisów Ustawy z dnia 20 kwietnia 2004r. o promocji zatrudnienia i instrumentach rynku pracy (t.j. Dz. U. z 2021r. poz. 1100 z późn. zm.) oraz w oparciu o art. 11 ustawy z dnia 27 sierpnia 1997r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 573). Źródłem finansowania instrumentów i usług rynku pracy kierowanych do niepełnosprawnych osób zarejestrowanych w powiatowym urzędzie pracy jest Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych (PFRON). Dodatkowo osoby niepełnosprawne zarejestrowane jako bezrobotne mogą skorzystać z usług i instrumentów rynku pracy finansowanych z Funduszu Pracy (FP).

Zatrudnienie jest kluczowym elementem integracji społecznej i niezależności ekonomicznej wszystkich obywateli w wieku produkcyjnym. W porównaniu z osobami sprawnymi, wskaźniki zatrudnienia i aktywności zawodowej osób niepełnosprawnych są bardzo niskie. Poprawa sytuacji osób niepełnosprawnych w dziedzinie zatrudnienia będzie korzystna nie tylko dla tych osób, ale również dla pracodawców i całego społeczeństwa. Poradnictwo zawodowe odgrywa ważną rolę w ułatwianiu tym osobom określenia działalności, która jest dla nich najbardziej odpowiednia i w ukierunkowywaniu wyboru przyszłego zawodu.

Jest sprawą istotną, by osoby niepełnosprawne miały dostęp do oceny, poradnictwa zawodowego i szkolenia tak, aby mogły wykorzystać swój potencjał. Realizacja potrzeb osób niepełnosprawnych bezrobotnych i poszukujących pracy w zakresie szkolenia i przekwalifikowania zawodowego dostosowana do potrzeb lokalnego rynku pracy oraz zgodna z zainteresowaniem i możliwościami samych zainteresowanych zwiększa szansę na ich zatrudnienie. Zatrudnienie daje osobie niepełnosprawnej poczucie własnej wartości, samodzielności ekonomicznej i realizacji poprzez pracę.

Tabela 19 Formy aktywizacji osób niepełnosprawnych przez PUP Włoszczowa.

Forma aktywizacji	ROK			
	2017	2018	2019	2020
Staże	5	4	5	4
Bon stażowy	0	0	0	0
Bon na zasiedlenie	2	0	0	0
Prace interwencyjne	2	0	0	0
Roboty publiczne	1	1	1	0
Prace społecznie użyteczne	4	1	2	0
Szkolenia indywidualne	0	1	1	0
Bon szkoleniowy	1	0	0	0
Dotacje na rozpoczęcie działalności gospodarczej	1	0	1	0
Refundacja utworzonego stanowiska pracy	1	0	0	0
RAZEM	17	7	10	0

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych przekazanych przez PUP Włoszczowa

Jak widać w powyższym zestawieniu liczba osób niepełnosprawnych korzystających z różnych form aktywizacji w roku 2017 była najwyższa w zestawieniu. W 2018 zmalała w stosunku do roku 2017 o ok 58% , następnie widzimy ok 15% wzrost w roku 2019, względem roku 2018. W roku 2020 osoby niepełnosprawne korzystały wyłącznie ze staży.

4.4 Organizacje pozarządowe

Na terenie Powiatu Włoszczowskiego funkcjonują organizacje i stowarzyszenia działające na rzecz osób niepełnosprawnych. Zakres realizowanych przez nie zadań obejmuje rehabilitację zawodową, leczniczą i społeczną. Stały kontakt z osobami niepełnosprawnymi pozwala organizacjom pozarządowym dostosować swoje działania do wciąż zmieniających się potrzeb osób niepełnosprawnych, zwłaszcza w obszarach, w których działania administracji rządowej lub samorządu terytorialnego są niewystarczające.

Świętokrzyski Klub Kobiet po Mastektomii „Amazonki” filia we Włoszczowie

Świętokrzyski Klub Kobiet po Mastektomii „Amazonki” jest organizacją samopomocową, niemedyczną, służącą wsparciem psychicznym i pomocą praktyczną kobietom dotkniętym nowotworem piersi.

Celem ruchu jest dostarczanie kobietom chorym na raka piersi emocjonalnego i praktycznego wsparcia, ułatwienia im podejmowania osobistych decyzji i znalezienia motywacji powrotu do zdrowia oraz uzyskania możliwie najlepszej jakości życia poprzez:

- niesienie pomocy psychicznej kobietom zarówno przed, jak i po operacji,
- informowanie na temat postępowania rehabilitacyjnego po zabiegu,
- odnoszenie sprawności fizycznej kobiet po operacji,
- wymiana doświadczeń między kobietami,
- informowanie opinii publicznej o problemach walki o jakość życia kobiet po mastektomii oraz tworzenie klimatu społecznego sprzyjającego podejmowaniu działań na ich rzecz,
- ułatwianie kobietom dostępu do prawidłowego oproteżowania i zaopatrzenia w specjalistyczne gorsety przez organizowanie i prowadzenie punktów sprzedaży protez, peruk, gorsetów oraz specjalnej odzieży i bielizny dla kobiet po mastektomii,
- promocja zdrowia,
- upowszechnianie i ochrona praw kobiet,
- działalność wspomagająca rozwój wspólnot i społeczności lokalnych,
- edukacja zdrowotna,
- upowszechnianie kultury fizycznej i sportu, promocji i organizacji wolontariatu.

Polski Związek Niewidomych - Oddział Świętokrzyski - Koło we Włoszczowie

Celem Polskiego Związku Niewidomych jest społeczna integracja, rehabilitacja, ochrona interesów zawodowych, ekonomicznych i społecznych oraz przeciwdziałanie dyskryminacji osób niewidomych i słabowidzących, organizowanie form działalności kulturalnej, artystycznej i rekreacyjnej - pomoc w prowadzeniu działalności gospodarczej na rzecz niewidomych, organizowanie turnusów rehabilitacyjnych.

Stowarzyszenie „Wspólny Cel”

Stowarzyszenie grupuje osoby z zaburzeniami psychicznymi, związane ze Środowiskowym Domem Samopomocy, ich rodziny, opiekunów, profesjonalistów, sympatyków.

Celem Stowarzyszenia jest realizacja zadań z zakresu pomocy społecznej, edukacji, rehabilitacji, kultury.

Stowarzyszenie realizuje swoje cele statutowe między innymi poprzez:

- stwarzanie warunków do stymulacji rozwoju poprzez odpowiednią opiekę, leczenie, usprawnienie i edukację, uczestnictwo w kulturze,
- wzajemną pomoc w trudnych sytuacjach życiowych,
- organizowanie turnusów,
- organizowanie warsztatów terapeutycznych i profilaktycznych.
-

Towarzystwo Przyjaciół Dzieci

- działalność opiekuńczo-wychowawcza (prowadzenie świetlicy środowiskowej),
- działalność kulturalna i edukacyjna,
- organizowanie kolonii letnich i zimowych, półkolonii,
- udzielanie pomocy dzieciom z rodzin ubogich, zagrożonych patologią społeczną, niewydolnych wychowawczo oraz dzieciom niepełnosprawnym.

Polski Związek Emerytów Rencistów i Inwalidów Zarząd Rejonowy we Włoszczowie:

Związek zrzesza emerytów, rencistów i inwalidów w celu:

- organizowanie życia kulturalnego emerytów, rencistów i inwalidów
- poprawiania ich warunków socjalno – bytowych oraz uczestniczenia w życiu społecznym przez współdziałanie z organami władzy i administracji publicznej, samorządowej, ze związkami zawodowymi oraz innymi organizacjami społecznymi.
- reprezentowanie ich interesów wobec organów władzy i administracji publicznej, samorządowej oraz popularyzowania ich problemów wśród społeczeństwa

4.5. Analiza SWOT

Podczas opracowania powiatowego programu na rzecz osób niepełnosprawnych dokonano analizy mocnych i słabych stron występowania problemów osób niepełnosprawnych określając stan dotychczasowy w otoczeniu zewnętrznym i wewnętrznym oraz dotychczasowe sposoby rozwiązywania problemów. Określono mocne i słabe strony funkcjonowania organizacji pozarządowych na terenie powiatu. Dokonano oceny mocnych i słabych stron w wyrównywaniu

szans życiowych osób niepełnosprawnych oraz poziom zaspakajania potrzeb osób niepełnosprawnych. Po dokonaniu oceny w poszczególnych elementach analizy SWOT uznano, że mocnymi stronami w dotychczasowym rozwiązywaniu problemów osób niepełnosprawnych są:

- współpraca instytucji na rzecz osób niepełnosprawnych działających w obszarze pomocy społecznej,
- system udzielających pomocy i świadczeń instytucji na terenie powiatu,
- działające placówki o charakterze pielęgnacyjno- opiekuńczym,
- system informowania medialnego o problematyce dotyczącej osób niepełnosprawnych,
- system szkolnictwa w tym przedszkola integracyjne,
- dobrze rozwinięta sieć placówek służby zdrowia,

Słabymi stronami w dotychczasowym rozwiązywaniu problemów są:

ograniczony dostęp do świadczeń przez osoby niepełnosprawne ze wsi i z małych miast

- niewystarczająca wielkość środków finansowych przeznaczanych na rozwiązywanie problemów osób niepełnosprawnych,
- mała ilość miejsc i brak oddziałów w ośrodkach dla osób ze sprzężoną niepełnosprawnością i głęboko upośledzonych,
- mała liczba lekarzy specjalistów,
- rozwiązywanie problemu likwidacji barier architektonicznych w miejscach publicznych i w miejscu zamieszkania osób niepełnosprawnych,
- brak wolontariuszy,
- udzielanie pomocy prawnej niepełnosprawnym.

Mocnymi stronami działających organizacji pozarządowych jest to że:

- organizacje te mają duże możliwości udzielania bezpośredniej pomocy osobom niepełnosprawnym,
- mają niskie koszty działania,
- osiągają większą efektywność działań,
- istnieje silny związek pomiędzy potrzebami osób a celami organizacji
- wpływają na działalność samorządów lokalnych w sprawach dotyczących swoich członków.

Słabymi stronami organizacji pozarządowych są:

- małe umiejętności w pozyskiwaniu środków z różnego rodzaju programów,
- niska aktywność członków,
- słaby przepływ informacji i wymiany doświadczeń pomiędzy organizacjami,
- duża konkurencja w pozyskiwaniu środków od samorządów lokalnych i lokalnych sponsorów.

Mocnymi stronami w wyrównywaniu szans życiowych są:

- postęp w medycynie i rehabilitacji,
- istniejący system ulg dla zakładów pracy chronionej i udzielanie wsparcia firmom zatrudniającym osoby niepełnosprawne,
- świadczenia socjalne dla osób niepełnosprawnych.

Słabymi stronami w wyrównywaniu szans życiowych są:

- bariery architektoniczne w urzędach, instytucjach użyteczności publicznej,
- ograniczone możliwości uzyskania pomocy socjalnej dla osób poniżej 16-tego roku życia,
- ograniczony dostęp osób niepełnosprawnych do obiektów sportowych i instytucji kulturalnych.

W poziomie zaspakajania potrzeb osób niepełnosprawnych za mocne strony uznano:

- prowadzenie zajęć terapeutycznych w Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej,
- rozbudowany system ulg i zabezpieczeń społecznych dla osób niepełnosprawnych i ich rodzin.

Słabymi stronami w poziomie zaspakajania potrzeb są:

- niesprawny system opieki zdrowotnej,
- brak możliwości kształcenia dzieci niepełnosprawnych na wszystkich poziomach edukacji,
- brak opieki stomatologicznej dla osób niepełnosprawnych,
- brak środka transportu do przewożenia osób niepełnosprawnych na zabiegi rehabilitacyjne,
- brak możliwości pozyskiwania mieszkań przystosowanych dla osób niepełnosprawnych oraz lokali na mieszkania chronione.

Dokonując oceny analizy szans i zagrożeń w występowaniu problemów jako szanse uznano:

- rozwój specjalistycznych instytucji realizujących zadania na rzecz osób niepełnosprawnych,

- system ochrony miejsc pracy dla osób niepełnosprawnych,
- tworzenie programów edukacyjnych dla osób niepełnosprawnych,
- zmiany w świadomości społecznej i propagowanie w mediach problematyki dotyczącej osób niepełnosprawnych,
- rozwój medycyny i postęp w leczeniu wielu chorób,
- prowadzenie terapii i rehabilitacji w miejscu zamieszkania osób niepełnosprawnych,
- rozwój inicjatyw społeczności lokalnej adresowanej do środowisk osób niepełnosprawnych,
- powstawanie nowych miejsc pracy dla osób niepełnosprawnych,
- przekazanie wielu zadań PFRON do powiatu wraz ze środkami finansowymi.

Zagrożeniami w występowaniu problemów są:

- małe zaangażowanie osób niepełnosprawnych w środowisku lokalnym,
- duże dysproporcje w finansowaniu ze środków PFRON rehabilitacji zawodowej i społecznej,
- zmniejszanie przez Narodowy Fundusz Zdrowia środków na rehabilitację,
- ograniczanie przez samorządy lokalne środków na kształcenie dzieci niepełnosprawnych,
- tendencje do przesuwania rozwiązywania problemów osób niepełnosprawnych do systemu opieki społecznej.

Szansami dla organizacji pozarządowych są:

- dobre regulacje prawne i pomoc udzielana organizacjom pozarządowym przez samorządy lokalne i państwo,
- rozwijająca się współpraca organizacji pozarządowych i wymiana międzynarodowa,
- dobry klimat społeczny dla organizacji pozarządowych.

Zagrożeniami dla organizacji pozarządowych są:

- rosnąca apatia społeczna,
- trudności w pozyskiwaniu sponsorów,
- słaby dostęp lokalnych organizacji do informacji o zmianach w przepisach prawa,
- traktowanie przez urzędników organizacji pozarządowych jako petentów a nie partnerów,
- trudności w pisaniu programów i krótkie okresy działania wielu programów.

W wyrównywaniu szans życiowych osób niepełnosprawnych szansami są:

- podnoszenie poziomu wykształcenia osób niepełnosprawnych,
- poprawa bazy lokalowej dla potrzeb osób niepełnosprawnych,
- zwiększenie dostępności osób niepełnosprawnych do instytucji kultury i obiektów sportowych,
- grupy wsparcia,
- wczesna diagnoza i prowadzona rehabilitacja lecznicza oraz terapia,
- rozwój techniki i technologii w zakresie medycyny i rehabilitacji,
- decentralizacja środków finansowych PFRON i przejęcie wielu zadań przez powiat.

Zagrożeniami w wyrównywaniu szans życiowych osób niepełnosprawnych są:

- bezrobocie,
- likwidacja małych szkół i ograniczenie dostępu do placówek edukacyjnych,
- wzrost kosztów edukacji i rehabilitacji dzieci i młodzieży niepełnosprawnej,
- możliwość likwidacji ZPCH i zmiany przepisów dotyczących zatrudniania osób niepełnosprawnych,
- ekonomizacja wszystkich aspektów życia,
- rezygnacja z zasad solidarności społecznej.

W poziomie zaspakajania potrzeb osób niepełnosprawnych szansami są:

- rosnący rynek usług adresowanych do osób niepełnosprawnych,
- integracja osób niepełnosprawnych ze środowiskiem,
- większa wrażliwość społeczna,
- zwiększone możliwości działania wolontariatu,
- dostępność do usług na rzecz osób niepełnosprawnych w miejscu zamieszkania lub w najbliższym otoczeniu.

Zagrożeniami w poziomie zaspakajania potrzeb są:

- ubożenie osób niepełnosprawnych i ich najbliższych,
- pogorszenie warunków mieszkaniowych,
- deprecjacja społeczna osób niepełnosprawnych i ich rodzin,
- brak wrażliwości społecznej na potrzeby osób niepełnosprawnych,
- brak wrażliwości samorządów lokalnych na zaspakajanie podstawowych potrzeb osób

Niepełnosprawnych.

Nie dokonując wartościowania zastanego stanu rzeczy uznano, iż zgodnie z przyjętym tokiem działania należy określić kierunki działań na okres najbliższych siedmiu lat oraz ustalić priorytety działań.

Rozdział V Kierunki, cel strategiczny i cele operacyjne

Powiatowy Program Działań na Rzecz Osób Niepełnosprawnych jest dokumentem służącym realizacji polityki społecznej. Zgodnie z artykułem 35a, ust. 1 ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 roku o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 573) do zadań powiatu należy m.in. opracowywanie i realizacja powiatowych programów działań na rzecz osób niepełnosprawnych w zakresie: rehabilitacji społecznej, rehabilitacji zawodowej i zatrudniania, przestrzegania praw osób niepełnosprawnych.

Biorąc pod uwagę problemy osób niepełnosprawnych określono kierunki, cel strategiczny oraz zadania do realizacji uznane za priorytetowe dla realizacji celu strategicznego Programu, który został określony jako:

„Tworzenie warunków do pełnego, indywidualnego rozwoju i zaspokajania potrzeb osób niepełnosprawnych we wszystkich sferach i na każdym etapie życia, gwarantujących pełne uczestnictwo tych osób w życiu społecznym i zawodowym”

Kierunki działań:

- I. **Kształtowanie w społeczności lokalnej właściwych postaw wobec problemów osób niepełnosprawnych.**
- II. **Zwiększenie osobom niepełnosprawnym dostępu do rehabilitacji społecznej, kultury, sportu, rekreacji i turystyki.**
- III. **Rehabilitacja społeczna w zakresie likwidacji barier architektonicznych, transportowych, w komunikowaniu się.**
- IV. **Działania zdrowotne w zakresie przeciwdziałania niepełnosprawności.**
- V. **Poprawa aktywności zawodowej osób niepełnosprawnych.**
- VI. **Programy na rzecz osób niepełnosprawnych**

Kierunek I Kształtowanie w społeczności lokalnej właściwych postaw wobec problemów osób niepełnosprawnych

1. Rozpowszechnianie informacji dotyczących problemów osób niepełnosprawnych poprzez informacje w prasie lokalnej.
2. Montaż kiosku internetowego w siedzibie Starostwa Powiatowego.
3. Uświadamianie osób niepełnosprawnych i ich rodzin o przysługujących im prawach, o możliwości dofinansowania ze środków PFRON, rodzaju ulg i uprawnień osób niepełnosprawnych – w formie ulotek, broszur, plakatów w budynkach użyteczności publicznej.
4. Dalszy rozwój i rozszerzenie działalności Punktu Konsultacyjno-doradczego dla niepełnosprawnych mieszkańców Powiatu Włoszczowskiego.
5. Udzielanie porad dotyczących możliwości ustalenia stopnia niepełnosprawności.
6. Integracja społeczności lokalnej w celu wspólnego rozwiązywania problemów osób niepełnosprawnych:
 - aktywny udział organizacji pozarządowych w realizacji przedsięwzięć na rzecz osób niepełnosprawnych,
 - współpraca z Powiatową Społeczną Radą do Spraw Osób Niepełnosprawnych,
7. Prowadzenie diagnozy psychopedagogicznej dzieci i młodzieży.
8. Diagnoza i poradnictwo dla uczniów z różnego rodzaju niepełnosprawnościami pod kątem wyboru szkoły i zawodu.

Kierunek II Zwiększenie osobom niepełnosprawnym dostępu do rehabilitacji społecznej, kultury, sportu, rekreacji i turystyki

1. Wsparcie finansowe ze środków PFRON uczestnictwa osób niepełnosprawnych w turnusach rehabilitacyjnych.
2. Promowanie sportu, rekreacji i turystyki wśród osób niepełnosprawnych poprzez organizację festynów, pikników, imprez sportowych.
3. Umożliwienie osobom niepełnosprawnym udziału w imprezach masowych poprzez zapewnienie transportu oraz organizowanie imprez w obiektach dostępnych dla osób niepełnosprawnych.
4. Umożliwienie osobom niepełnosprawnym uczestnictwa w kulturze i sporcie w charakterze czynnego realizatora (uczestnik) oraz czynnego obserwatora (widz).
5. Dofinansowanie ze środków PFRON działalności warsztatów terapii zajęciowej i zapewnienie w nich uczestnikom odpowiedniej rehabilitacji zawodowej i społecznej.

6. Zajęcia rewalidacyjno-terapeutyczne dla uczniów niepełnosprawnych.
7. Uruchomienie wypożyczalni sprzętu rehabilitacyjnego.

Kierunek III Rehabilitacja społeczna w zakresie likwidacji barier architektonicznych, transportowych i w komunikowaniu się oraz barier ograniczających społeczne i zawodowe funkcjonowanie osób niepełnosprawnych

1. Likwidacja barier transportowych:
 - zakup środków transportu dostosowanych do przewozu osób niepełnosprawnych dla jednostek organizacyjnych powiatu, organizacji pozarządowych,
 - tworzenie i oznaczenie miejsc parkingowych dla osób niepełnosprawnych oraz wydawanie kart parkingowych,
2. likwidacja barier architektonicznych – modernizacja starych i budowa nowych obiektów, w tym m.in.:
 - instalacja wind, dostosowanie sanitariów i łazienek, wykonanie podjazdów, modernizacja klatek schodowych, montaż poręczy i chwytów przystosowanie ciągów komunikacyjnych,
 - egzekwowanie prawa przez służby budowlane w zakresie budownictwa bez barier,
3. Likwidacja barier architektonicznych w miejscu zamieszkania osób niepełnosprawnych:
 - dostosowanie pomieszczeń, łazienek oraz sanitariów do potrzeb osób niepełnosprawnych, likwidacja progów, budowa podjazdów i montaż wind,
 - doradztwo merytoryczne w zakresie budownictwa bez barier,
4. Pomoc osobom niepełnosprawnym przy zakupie sprzętu rehabilitacyjnego, przedmiotów ortopedycznych i środków pomocniczych.
5. Zakup sprzętu i urządzeń rehabilitacyjnych w obiektach zajmujących się rehabilitacją leczniczą i społeczną.
6. Pomoc osobom niepełnosprawnym w zakresie zakupie sprzętu i urządzeń w zakresie likwidacji barier w komunikowaniu się i technicznych.
7. Likwidacja barier ograniczających społeczne i zawodowe funkcjonowaniu osób niepełnosprawnych poprzez propagowanie i udzielanie form wsparcia przewidzianych i opisanych w programie „Aktywny Samorząd” finansowanych ze środków PFRON.

Kierunek IV Działania zdrowotne w zakresie przeciwdziałania niepełnosprawnościami

1. Diagnoza przyczyn powstawania niepełnosprawności.
2. Edukacja propagująca zdrowy styl życia.

3. Opracowanie i realizacja programów promocji zdrowia. Zadania te mogą być realizowane poprzez:
 - upowszechnianie informacji o przyczynach niepełnosprawności,
 - prowadzenie regularnych badań zdrowotnych, profilaktycznych, szkolenia z zakresu bhp,
 - objęcie opieką psychologiczną i zapewnienie wsparci pedagogicznego dzieciom,
 - pomoc rodzinom dzieci niepełnosprawnych w przezwyciężaniu trudności życiowych.

Kierunek V Poprawa aktywności zawodowej osób niepełnosprawnych

1. Wspieranie zatrudnienia osób niepełnosprawnych:
 - refundacja kosztów wyposażenia nowych stanowisk pracy dla osób niepełnosprawnych,
 - zwrot kosztów przystosowania tworzonych lub istniejących stanowisk pracy dla osób niepełnosprawnych,
2. Wspieranie prowadzenia działalności gospodarczej osób niepełnosprawnych:
 - udzielanie dotacji na podjęcie działalności gospodarczej, rolnicze albo na wniesienie wkładu do spółdzielni socjalnej,
 - dofinansowanie do oprocentowania kredytu bankowego udzielanego na kontynuację działalności gospodarczej,
 - doradztwo organizacyjno – prawne i ekonomiczne w zakresie działalności gospodarczej podejmowanej przez osoby niepełnosprawne,
3. Organizacja szkoleń przygotowujących osoby niepełnosprawne do podjęcia zatrudnienia oraz działalności gospodarczej:
 - wprowadzenie przez jednostki szkolące programów nauczania dla osób z różnego typu naruszenie sprawności organizmu,
 - rozpowszechnianie informacji wśród pracodawców na temat usług świadczonych przez PUP na rzecz osób niepełnosprawnych bezrobotnych i poszukujących pracy,
 - szkolenie i przekwalifikowanie osób niepełnosprawnych bezrobotnych i poszukujących pracy,
 - dofinansowanie szkoleń prowadzonych przez pracodawców dla pracowników niepełnosprawnych i prowadzenie doradztwa zawodowego,
 - uczestnictwo w zajęciach organizowanych w Klubach Pracy dających możliwość aktywizacji, kontaktów z pełnosprawnymi,
4. Organizowanie giełd pracy dla osób niepełnosprawnych:

- rozpowszechnianie informacji o osobach niepełnosprawnych poszukujących zatrudnienia oraz pracodawcach poszukujących pracowników,
- propagowanie informacji wśród pracodawców o korzyściach wynikających z zatrudnienia osób niepełnosprawnych.

Kierunek VI Programy na rzecz osób niepełnosprawnych

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie we Włoszczowie podejmuje działania na rzecz osób niepełnosprawnych poprzez realizację dedykowanych programów wspierających osoby niepełnosprawne przy udziale środków zewnętrznych w tym środków Powiatowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych.